

Brüssel, 5.12.2012
SWD(2012) 409 final

KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT

Lisatud dokumendile:

Ettepanek – Nõukogu soovitus

noortegarantii loomise kohta

{ COM(2012) 729 final }

Ametliku dokumendi SWD(2012)409 tõlge

KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT

Lisatud dokumendile:

Ettepanek – Nõukogu soovitus

noortegarantii loomise kohta

1. MIS ON NOORTEGARANTII?

1.1. Noortegarantii kontseptsioon

Noortel on raske tööturul tööd leida. Neid probleeme võimendab veelgi praegune kriis, mil noori vallandatakse kõnealustes majandustingimustes tihti esimesena ja võetakse tööle viimases järjekorras. Praegu ja edaspidi vajatakse noortepõhist reageerimist ning selles kontekstis teeb komisjon ettepaneku noortegarantii loomist käsitleva nõukogu soovituse kohta.

Liikmesriigid peaksid tagama, et noored saavad hiljemalt nelja kuu möödudes kooli lõpetamisest või töötuks jäämisest kvaliteetse töö-, haridustee jätkamise, õpipoisiõppe- või praktikapakkumise.

Kõnealune noortegarantii kontseptsioon ei ole uus. Juba 1981. aastal määratles Põhjamaade Nõukogu¹ selle kui „sotsiaalse olukorra, mille puhul tagatakse kõigile noortele tegelikud hariduse, koolituse ja tööhõive võimalused kooskõlas ühelt poolt isiku eesmärkide, võimete ja huvidega ning teiselt poolt ühiskonna vajaduste ja eesmärkidega”. Praegu võiks sellele tsitaadile lisada „ning majanduse vajaduste ja eesmärkidega”.

Noori tuleks toetada selliselt, et nad saavad töökoha, jätkavad oma haridusteed ning osalevad õpipoisiõppes või praktikapakkumises. Vajalik toetus oleneb konkreetsest olukorrast ning on seetõttu erinev. Paljude noorte puhul piisab lühiajalisest ja väiksemahulise sekumisest, nagu üldine kutseuunitlus, teabe jagamine hariduse ja tööturu kohta, et nad ise määratud ajavahemiku piires leiaksid soovitud praktikavõimaluse. Teiste puhul on vaja tööturule sisenejaid hinnata, viia kokku vabad kohad ja taotlused ning vajaduse korral pakkuda elulookirjelduse koostamise lühikoolitust. Samas ülejäänud, üldjuhul ebasoodsamas olukorras olevad noored (näiteks väheste oskustega või raskete probleemide küüsis olevad noored) vajavad põhjalikumaid, pikemaajalisi ja keerukamaid sekumisi ning konkreetseid pakkumisi, et ka neile oleks noortegarantiist saadav kasu tagatud.

Noortegarantii eesmärk on tõepoolest tagada, et keegi ei jääks üksinda, et kõik noored, kellel ei ole õnnestunud teatava aja vältel ise pakkumist saada, saaksid töö-, haridustee jätkamise, õpipoisiõppe- või praktikapakkumise.

Arvestades töötuse kõrgeid määrasid praegu kogu Euroopas ning asjaolu, et Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) viimase prognoosi alusel² ei ole lähiaastatel vähenemistrendi ette näha, ning pidades eelkõige silmas ligikaudu 7,5 miljonit kuni 25aastast noort, kes ei tööta ega õpi, on ülimalt

¹ Noortegarantii: teooria või tegelikkus – Põhjamaade Ministrite Nõukogu sekretariaat – juuni 1981.

² http://www.ilo.org/global/about-the-ilo/newsroom/news/WCMS_189461/lang--en/index.htm

tähtis, et noortegarantii aitaks nimetatud arve vähendada ning peataks kindlasti kõnealuse isikute rühma suurenemise.

Seega kutsub Euroopa Komisjon liikmesriike tegutsema ja pakkuma noortele noortegarantiiid nelja kuu möödudes töötuks jäämisest või formaalharidussüsteemist lahkumisest. Kuna noortegarantii edu oleneb paljudest teguritest ja toimingutest (näiteks käsitletakse selliseid küsimusi nagu teadlikkus või kasutusele võtmine), teeb komisjon soovitusena ettepaneku suuniste komplekti kohta, mida käsitletakse täpsemalt käesoleva komisjoni talituste töödokumendi punktis 3.

1.2. Süsteemi loomisel arvesse võetavad põhimõtted

Tõenäoliselt tekib noortegarantii süsteemi väljatöötamisel mitu põhimõttelist laadi küsimust ning liikmesriigi (või piirkondliku või kohalikul tasandil) erinevad olukorrad võivad viia erisusteni süsteemi loomises ja edasises rakendamises.

Esmalt tuleks märkida, et noored (kuigi noorte puhul on seire ja sekkumine üldise noortegarantii kaudu nõutav) **ei ole homogeenne ja sarnase sotsiaalse taustaga rühm; lisaks sellele tuleb eritählepanu pöörata nendele noortele, kellel on oht jääda kõrvale või olla püsivalt eemal tööturust, haridusest ja koolitusest.** Näiteks on noortel naistel noormeestega võrreldes suurem oht jääda kõrvale tööturust ja õppest ning oht tööjõu voolavusele, seda eelkõige Lõuna- ja Ida-Euroopas (Bulgaaria, Itaalia, Kreeka, Malta, Poola, Tšehhi Vabariik ja Ungari), kus noorte naiste osakaal igal aastal tööturust ja õppest kõrvalejäänute määras, samuti sama näitaja alalises määras ajavahemikul 2006–2009 on suurem, ning sellest rühmast väljumise määrad on madalamad kui meeste puhul³. Samas kui naised tööturust ja õppest kõrvalejäänute rühmast kord juba väljuvad, siis on nende sellesse rühma taassattumine mõnes riigis pigem ebatõenäoline. Noored naised püsivad kõnealuses rühmas kauem – arvatavasti tuleneb see asjaolust, et mittetöötavad või mitteõppivad noored naised on suurema tõenäosusega pigem mitteaktiivsed kui töötud. Liikmesriigid peaksid noortegarantii süsteemi koostamisel ja rakendamisel pöörama tähelepanu sooliste erinevustele, mis probleemide lahendamisel võivad esineda. Kõigis riikides on praegu aktiivse tööturupoliitika hõlmavuse määrad (s.o noorte osalejate arv 15–24aastaste mittetöötavate või mitteõppivate noorte hulgas protsentides) noorte naiste puhul väiksemad kui noorte meeste puhul. Noorte naiste keskmine hõlmatus määri aktiivsete tööturupoliitikate puhul on praegu 26,3%, samas kui meeste vastav näitaja noorte meeste puhul on 33,9%. Sooline erinevus koolituses osalemise puhul on 8,5 protsendipunkti (13% noorte naiste ja 21,5% noorte meeste puhul)⁴.

Eurofound⁵ tuvastas kaheksa järgmist põhinäitajat, mis suurendavad mittetöötavate või mitteõppivate noorte kategooriasse sattumise tõenäosust: i) inimesel on puue; ii) sisserändaja taust; iii) madal haridustase; iv) elamine kõrvalistes piirkondades; v) päritolu väikse sissetulekuga majapidamisest; vi) töötuks olemise kogemusega vanemad; vii) madala haridustasemega vanemad ning viii) päritolu lahutatud peredest. Kõnealused näitajad (eriti kui need on kombineeritud) võivad viia madala tulemuslikkuseni ja vahel ka diskrimineerimiseni nii koolis kui ka tööturul, mis muudab nende noorte edasised sammud eriti keeruliseks.

³ Euroopa soolise võrdõiguslikkuse ekspertide võrgustiku arvutused.

⁴ Euroopa soolise võrdõiguslikkuse ekspertide võrgustiku aruanne: „Haavatavana alustamine: soolised erinevused noorte tööturul”, 2012.

⁵ Eurofound (2011), „Noored ning tööturust, haridusest ja koolitusest kõrvalejäänud noored Euroopas: esimesed tulemused”.

Sellest tulenevalt tuleb süsteemides tegelda nende noorte olukorraga, kes on praegu tööturust kõige kaugemal ja kes ei pruugi töötuks jäädes või koolist lahkudes veel tegelikult tööpakkumiseks valmis olla, ning võivad vajada konkreetseid koolituspakkumisi ja intensiivset juhendamist. Tõepoolest, Eurofound⁶ on väitnud, et Rootsi kogemus on näidanud, et noorte suhteliselt lühikese aja jooksul tööle asumine ei pruugi võimaldada pikaajalisi lahendusi. Noorele inimesele noortegarantii võimaldamisel tuleb arvesse võtta struktuurseid kaalutlusi, olgu nendeks oskused ja kvalifikatsioon.

Teiseks võib noortegarantii süsteemi koostamisel kaaluda **vastastikuste kohustuste põhimõtteid**, näiteks neid, mis kehtivad täiskasvanutele ja nende aktiivses tööturupoliitikas osalemisele. Võiks tõesti kaaluda, et noortegarantii raames pakkumise saamise tingimuseks oleks isiku tööturuasutuses registreerimine. Sel juhul osutuks oluliseks tegelda küsimustega, nagu registreerimisega kaasnev häbimärgistamine ja suurem teadlikkus tööturuasutuses registreerumisega kaasnevatest hüvedest.

Pealegi on mitmes riigis hüvitiste (ning vahel ka sotsiaaltoetuste) maksmine seotud aktiveerimisprogrammis osalemisega. Hüvitiste piiramine juhtudel, kui noored noortegarantii ei osale, oleks vahend tagamaks, et noored töötud neile tehtud pakkumisi tõepoolest ka kasutavad, piirates seeläbi töötuks olemise järelmõju⁷.

Sellisele lähenemisviisile on siiski ka vastuväiteid, kuna eriti haavatavad noored võivad seejärel astuda täiendava sammu tööturuasutustest eemale ja sel juhul võib nendeni jõudmine olla veelgi keerulisem. Põhjalikult kohandatud individuaalsed tegevuskavad ja praktikavõimalused aitavad vältida juba algset väljalangemist.

Kui tegemist on aktiveerimisest väljalangemise (ja hüvitistest ilmajäämisega), siis peavad olema mehhanismid tagamaks, et neid noori ei jäeta üksi, vaid et oleks teenistused, kes nende inimestega ühendust võtavad ja nendega suhtlevad, et tuvastada probleemid ning viis, kuidas neid uuesti jätkuharidusse, kutseõppesse ja mis tahes muudesse tööturгу integreerimise meetmetesse (näiteks praktika, õpipoisiõpe jne) kaasata.

Kolmandaks tuleks kõnealuste süsteemide koostamisel tegelda võimalike **tööturult kõrvalejäämise tsüklitega**. Kuidas peaks süsteem tegelema varajaste loobujatega või nendega, kes garantiipakkumist kasutavad, aga seejärel otsustavad lõpuks teise garantiipakkumise kasuks? Süsteem peaks hõlmama mehhanisme või tegevuskavasid noorte inimeste tööturult kõrvalejäämise tsüklite kõrvaldamiseks ja vältimiseks, kuna need võivad viia täiendava motivatsiooni vähenemiseni ja noorte inimkapitali kadumiseni.

Neljandaks võib noortegarantii süsteemiga kaasneda **moraalse ohu** võimalus, kui noored tuginevad endale pakkumise saamiseks välisele organisatsioonile, näiteks tööturuasutusele. Kõnealuseid olukordi on võimalik süsteemi koostamisel vältida, rakendades protsessi alguses aktiivseid ja individuaalseid suuniseid, mis aitavad noorel leida vabu meelepäraseid töö- või õppekohti, ühtlasi toetades nendele kohtadele kandideerimist, suurendamaks noorte edu tõenäosust.

Viiendaks peavad liikmesriigid otsustama, millisel tasemel noortegarantiiid rakendada ja hallata. Liikmesriikides, kus koolituse, hariduse ja tööhõive poliitika rakendamine toimub detsentraliseeritult, võidakse rakendamise tegelda **piirkondlikul või isegi kohalikul tasandil**, kuid oluline oleks tagada riikliku tasandi ministereiumi, asutuse või organisatsioon juhitud riikliku kooskõlastusmehhanismi olemasolu. See võib aidata lahendada regionaalseid erinevusi või võib võtta arvesse kohalikke

⁶ Eurofound (2012), „Noortegarantii: Soome ja Rootsi kogemused“.

⁷ Seda on kirjeldatud allpool punktis 2.2.

tingimusi, näiteks äärelinnades, sama riigi maapiirkondades või äärepoolseimates piirkondades, töötades samal ajal võimalikult tihedas kontaktis sihtrühmaks olevate noortega.

Viimaks soovitatakse töötuse järelmõjude vältimiseks (vt ka punkti 2.2) kaasata **noortegarantii süsteemi ajastusega seonduvad eeskirjad**⁸. Komisjon teeb ettepaneku, et liikmesriik pakub noortegarantiid kõigile noortele nelja kuu möödudes töötuks jäämisest või haridussüsteemist lahkumisest. Juba praegu on sekkumise ajastuse eeskirjad mitmes riiklikus tööturuasutuses ette nähtud⁹. Lisaks muule on mitmeski riigis töötud noored juba praegu prioriteetne rühm riiklike tööturuasutuste varajaseks sekkumiseks¹⁰.

1.3. Riigipõhised näited

Soomes on kasutusel garantii, mis on olemuselt lähim komisjoni ettepanekule, mis käsitleb nõukogu soovitud noortele inimestele pakutava töökohta, õpipoisiõppe, praktika- ja haridustee jätkamise pakkumise kohta. Tuginedes noortegarantiide pikaajalisele kogemusele on Soome valitsuse eesmärk muuta uus garantii terviklikumaks ja preventiivseks ning kombineerida tööhõive ja hariduse elemente. Seda garantiid¹¹ rakendatakse 2013. aasta algusest ja selle sisu on kokkuvõtlikult järgmine:

„Igale alla 25aastasele noorele ja hiljuti kooli lõpetanud alla 30aastasele noorele pakutakse töökohta, praktikat, töökoolitust, õppekohta või tööpajas osalemise või rehabilitatsioonieaga kolme kuu möödudes töötuks jäämisest.”

„Igale koolist lahkujale garanteeritakse koht põhikooli kõrgemas astmes, kutsehariduses ja -koolituses, õpipoisiõppes, noorte tööpajas, rehabilitatsiooni või muu meetodi abil¹².”

Lisaks Soomele on teisteski liikmesriikides¹³ mitmeid algatusi, mis toetaksid täielikult rakendatud noortegarantii tulemuslikkust (näiteks Prantsusmaa, Taani ja Tšehhi Vabariik). Tegemist on programmidega, mis seonduvad näiteks järgmisega: karjääri juhtimise oskuste arendamine ja kutsesuunitlus koolides, karjäärinõustamine, ebasoodsas olukorras olevate noorte juhendamine, et vältida väljalangemist ja lihtsustada üleminekut, abistamine tööotsingutel, individuaalne juhendamine, pakkumiste ja taotluste kokkuviiimine, tööandjatele toetuste andmine, õpipoisiõppe ja kutsekoolituse süsteemid. Neid pakutakse eri liikmesriikides üliõpilastele, noortele töötutele, väljalangenutele,

⁸ Enamik riike hõlmavad kõiki töökohta või õpet otsivaid noori, vt Euroopa Komisjoni (2011) *noorte integreerimise võrdluskokkuvõtte*, lk 14 jj.

⁹ AT (koolituse garantii kolme kuu piires), BE – FOREM (registreerimisest nelja nädala vältel tuleb olla seotud tööturuga), BE – VDAB (registreerumisest nelja kuu vältel – noorte tegevuskava), DK (alla 30aastastele noortele intervjuu kolme kuu piires; igal juhul on aktiivse tööturupoliitika rakendamise õigus kolme kuu piires), DE (õiguslik säte, alla 25aastased saavad viivitamatult praktikale), FI (kõigile alla 30aastastele noortele antakse garantii), PL (kuue kuu piires aktiveerimise pakkumine), ES (kas koolituse või kogemuse garantii), SE (90 päeva pärast registreerimist pakutakse mitmesuguseid tegevusi), NL ja LT on rakendanud asjakohased suunised, SI, BG, CZ, EE, MT ja FR pakuvad noortele kui prioriteetsele grupile tugimeetmeid (Euroopa Komisjon (liikuvuse labor), 2012: *riiklike tööturuasutuste kriisile reageerimise küsimustik 2012*, lk 16).

¹⁰ Euroopa Komisjon (2011), „*Noortegarantiid: riiklike tööturuasutuste lähenemisviisid ja meetmed väheste oskustega noortele*”, teemailine koondokument, 4. peatükk; Eurofound (2012), „*Hiljutised poliitilised arengud, mis seonduvad tööturult, haridusest ja koolitusest kõrvalejäänud noortega*”, Dublin.

¹¹ Soome töö- ja majandusministeerium, „*Noortegarantii 2013*”:

http://www.tem.fi/files/34025/Social_guarantee_for_youth_2013.pdf

¹² *Hariduse ja teadusuuringute 2011–2016 arengukavas* nimetatakse seda „haridusgarantiid” noortegarantii osaks.

¹³ Kõnealuste meetmete ülevaade on esitatud käesoleva dokumendi 1. lisas.

tööturust, haridusest ja koolitusest kõrvaljäänutele ning puudega noortele erinevas ulatuses. Noorte töötute toetamiseks kasutatakse sageli eelkõige õpipoisiõpet ja/või praktikavõimalust.

Üldjuhul kavandatakse süsteemide rakendamist teatava arvu päevade või kuude möödumisel töötuna registreerimisest, kuigi üldjuhul ilma lubaduseta, et selle tulemuseks on töö-, õpipoisiõppe-, praktika- või kutseõppe pakkumine. Üldjuhul viiakse kõik algatused ellu riiklike tööturuasutuste või muu avaliku halduse asutuse kaudu.

Mõningaid meetmeid noorte aktiveerimiseks ja töötuse tasemete vähendamiseks rahastatakse Euroopa Sotsiaalfondi kaudu (näiteks Bulgaarias, Lätis ja Tšehhi Vabariigis).

Austrias¹⁴ võeti 2008. aastal kasutusele koolituse garantii kuni 18aastastele noortele, kes ei suuda leida õpipoisiõppe võimalust ettevõttes, et neil oleks võimalik saada õpipoisiõppe riikliku tööturuasutuse rahastatud ettevõtteüleses koolitusasutuses. Selle meetme raames saavad erivajadustega õpipoisid kasutada integreeritud koolitussüsteemi, mis hõlmab osalist või pikendatud õpipoisiõpet. Töö ja koolituse garantii 19–24aastastele noortele tegevusprogrammi „Tulevik noortele” raames tagab, et töötutele noortele pakutakse töökohta, sihtotstarbelist koolitust või toetatud töökohta esimese kuue kuu jooksul alates riiklikus tööturuasutuses registreerimisest. Lisaks põhivajadustele suunatud toetustele ja maksemääradele, mis on kokku lepitud kollektiivlepingute alusel, pakutakse kvaliteedi ja tööturuga seonduvaid stiimuleid, et julgustada tööandjaid täiendavaid koolituskohti looma ja koolituse kvaliteeti parandama. Seega toetatakse tööandjaid, kui nende õpipoisid saavad õpipoisiõppe lõpueksamil suurepärased või head hinded.

Rootsis kasutatakse lähenemisviisi, millega stimuleeritakse töötuid noori olema töötöösingutes aktiivsed. See süsteem algab esialgse kolmekuulise intensiivse toetusega ja isiku töötöösingutegevuse suunamisega. Pärast esialgset ajavahemikku algab aktiivne pakkumiste ja taotluste kokkuviiamise protsess, mis on kombineeritud täiustatud tegevusega, mis võib olla õpipoisiõppe või jätkuharidus.

1.4. ELi tasemel tegevus noortegarantii kehtestamiseks

Viimastel aastatel on poliitiline ajend ELi tasandil noorte inimeste toetamiseks koolist tööhõivesse üleminekul olnud väga tugev.

Juba 2005. aastal lepidi nõukogus perioodiks 2005–2008 koostatud tööhõivepoliitika suuniste¹⁵ kontekstis kokku, et iga noor saaks 6 kuu jooksul alates töötuseisuse algusest võimaluse uueks alguseks. 2008. aastal¹⁶ vähendas nõukogu seda ajavahemikku 4 kuuni koolist lahkuvate noorte jaoks.

2010. aasta seisuga ei olnud seda meetet üheski ELi riigis veel rakendatud, mistõttu nii Euroopa Parlament kui ka Euroopa noorteforum asusid jõuliselt propageerima noortegarantii algatust ELi tasandil.

2010. aasta septembri juhtalgatuses „Noorte liikuvus”¹⁷ esitas komisjon noorte töötuse vähendamiseks poliitika prioriteetide raamistiku, et vähendada noorte töötust, keskendudes eelkõige haridusest tööle ülemineku edendamisele ja tööturu killustatuse vähendamisele. Komisjon kutsus eelkõige liikmesriike

¹⁴ „Noored ja töö Austrias”:

<https://broschuerenservice.bmask.gv.at/PubAttachments/ArbeitsJugend2012engl.pdf?db=-1>

¹⁵ Nõukogu otsus 2005/600/EÜ (ELT L 205, 6.8.2005, lk 21).

¹⁶ „Tööhõivepoliitika suunised (2008–2010)”, nõukogu otsus 2008/618/EÜ (ELT L 198, 26.7.2008, lk 51)

¹⁷ KOM(2010) 1047, 15.9.2010, mis esitati Euroopa 2020. aasta strateegia ja Euroopa tööhõivestrateegia raames

üles tagama olukorda, kus kõigil noortel on töökoht või nad jätkavad haridusteed või osalevad aktiveerimismeesmetes 4 kuu kestel pärast koolist lahkumist, ning pakkuma seda välja kui noortegarantiid.

Aastatel 2011 ja 2012 on seda üleskutset pidevalt korranud nii Euroopa Ülemkogu, Euroopa Parlament kui ka Euroopa noortefoorum, kuid tegelikku olukorda on see vähe muutnud. Komisjon teatas 2011. aasta detsembris noortele pakutavate võimaluste algatuse teatises¹⁸ 4 miljoni euro suuruse Euroopa Parlamendi noortegarantiide ettevalmistava meetme rakendamisest ning kinnitas oma pühendumust noortegarantiidele 2012. aasta aprilli tööhõivepaketi¹⁹, teatades nõukogus soovitusel ettepanekust.

Eesistujariik Taani korraldas 2012. aasta aprillis Horsensis toimunud tööhõive- ja sotsiaalküsimuste valdkonna ministrite mitteametliku kohtumise raames seminari arutlemaks, kuidas noortegarantiid ideed ellu viia.

Noortele pakutavate võimaluste teatist on kommenteeritud Euroopa Parlamendi 24. mai 2012. aasta resolutsioonis²⁰ ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 12. juuli 2012. aasta arvamuses²¹. Mõlemas käsitleti noortegarantiidega seonduvaid konkreetseid punkte.

Noorte töötust käsitleti ka jaanuaris riiklike tööturuasutuste võrgustikule saadetud iga-aastases kriisiga toimetuleku suutlikkust käsitlevas küsimustikus 2012. aasta kohta, kus noorte töötuse probleemi lahendamiseks võetud meetmete jaoks oli lisatud eraldi moodul. 2012. aasta juunis toimunud riiklike tööturuasutuste juhtide kohtumisel küsiti neilt tagasisidet alates jaanuarist 2012 saavutatud tulemuste kohta noorte töötuse valdkonnas.

Tööhõivepaketi järelmeetmena toimus 2012. aasta juunis arutelu sotsiaalpartneritega noortegarantiide algatuse võimaluse kohta ning 2012. aasta septembris kohtuti Euroopa noortefoorumi ja sotsiaalpartnerite valdkondadevaheliste organisatsioonide esindajatega. Noortegarantiid algatust arutati sotsiaalpartneritega veel kord sotsiaaldialoogi komitees 23. oktoobril 2012.

29. juunil 2012 soovitas Euroopa Ülemkogu lõpuks tungivalt liikmesriikidel tegutseda tõhusamalt noorte tööhõive suurendamise nimel ja võtta eesmärgiks, et noored saaksid mõne kuu jooksul pärast koolist lahkumist kvaliteetse töö-, haridustee jätkamise, õpipoisiõppe- või praktikapakkumise. Ülemkogu kinnitas, et selliseid meetmeid võib toetada Euroopa Sotsiaalfondist ja et liikmesriigid peaksid kasutama fondist saadavaid toetusi ajutiste töökohtade rahastamiseks.

1.5. Ettepaneku põhjused

Komisjon, nagu ka kõik liikmesriigid, on tõsiselt mures noorte üha halveneva olukorra pärast tööturul. Noorte töötuse häirivalt kõrge tase mõjutab kogu Euroopat. See läheb kalliks maksma nii praegu kui ka tulevikus. Noortegarantiid aga toob kaasa säästu ja seda mitte üksnes sotsiaalkaitse kulude kokkuhoiu näol. Töötuks jäämist ja oskuste kaotaminekut ennetades on võimalik saavutada pikaajalist kasu nii noorte endi kui ka majanduse jaoks, sest nii toimides väheneb töötus kogu eluringi kestel, kasvab sissetulek (ja seega saadakse samuti rohkem

¹⁸ KOM(2011) 933, 20. detsember 2011.

¹⁹ „Töövõimalusterohke majanduse taastumine”, COM (2012) 173, 18. aprill 2012.

²⁰ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2012-0224+0+DOC+XML+V0//EN>

²¹ CESE 1579/2012, SOC/450 aadressil <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.soc-opinions.21992>

makse ja sotsiaalkindlustusmaksid) ja tekib vähem sotsiaal- ja terviseprobleeme. Täiendav teave on esitatud punktis 2.

Kuna noortegarantii algatus ei ole nõukogu ega ka Euroopa Parlamendi korduvatele poliitilistele üleskutsetele vaatamata rakendamist leidnud, tuleb kõnealune soovitus nüüd adresseerida liikmesriikidele. Seni on tõepoolest vaid mõni üksik liikmesriik võtnud meetmeid ulatuslike noortegarantiide rakendamiseks.

ELi tasandi suunised tõhusate noortegarantiide väljatöötamiseks aitavad liikmesriikidel kõige tulutoovamal viisil kasutada ühtekuuluvusfonde, eriti Euroopa Sotsiaalfondi, et võidelda noorte töötuse ja tööturult kõrvalejäämise vastu.

Ettepanekus on arvestatud asjaolu, et olukord on liikmesriigiti (või piirkondlikul või kohalikul tasandil) erinev, mistõttu noortegarantii koostamine ja selle edasine elluviimine võib samuti liikmesriigiti erinev olla.

2. INVESTEERIMISE LÄHENEMISVIIS: KULUD VÕRRELDES TULUDEGA

Noorte töötus ja tööturult kõrvalejäämine on kulukas. Kulud väljenduvad väljamakstavates toetustes, samuti saamata jäänud sissetulekutes ning kanduvad ka tulevikku, sest töötus jätab jälje. Töötuse ja tööturult kõrvalejäämise vältimisel on väljavaadet kõnealused kulud kompenseerida ja seega on tegemist võimalusega arukalt investeerida Euroopa tulevikku – selle noortes.

2.1. Otsene kulu seondult noorte inimeste kõrvalejäämisega tööturust, haridusest ja koolitusest

Eurofound on prognoosinud, et noorte töötuse või tööturult kõrvalejäämise kulu (s.o kulu seondult tööturust, haridusest ja koolitusest kõrvalejäävate noortega) on ligikaudu 100 miljardit eurot ehk 1% ELi 21 liikmesriigi SKPst 2008. aastal²².

2012. aasta oktoobris esitas Eurofound ajakohastatud prognoosi, mis hõlmas nüüd ELi 26 liikmesriiki (kõiki liikmesriike peale Malta)²³. Mittetöötava või mitteõppiva noore mõiste viitas noorele (15–29aastasele isikule), kes ei olnud töötanud, õppinud ega saanud koolitust viimase 12 kuu vältel 6 kuu või pikema ajavahemiku jooksul. Kõnealused 6 kuud ei pidanud olema järjestikku.

Sellel alusel hinnati mittetöötavate ja mitteõppivate noorte majanduslikku kulu olevat 119,2 miljardit eurot aastas, mis on ligikaudu 1% summaarsest SKPst 2008. aastal. Need näitajad vastavad riigirahanduse sissetuleku summale, s.o kõigile riigirahanduse ülekannetele ja hüvitistele isiku hoolekande raames ning samuti ressursside sissetulekule, s.o isiku ühiskonda antava panuse

²² Eurofound (2012), „Noored ning tööturult, haridusest ja koolitusest kõrvalejäänud noored Euroopas: esimesed tulemused”. Kreeka, Malta, Prantsusmaa, Rootsi, Soome ja Taani arvati puuduvate näitajate tõttu välja. Prognoos on piiratud praeguse saamata jäänud tulude kuluga (94 miljardit eurot) ja riigi rahanduse kuludega liigse ülekande seisukohast (7 miljardit eurot). Analüüsis kasutati 2008. aasta tulu ja elutingimusi käsitlevat Euroopa Liidu statistikat vanusegrupi 16–29 eluaastat kohta. Mittetöötavate ja mitteõppivate noorte rühm määrati kindlaks nende isikutena, kes olid olnud uuringu viiteperioodi vältel töötud või tööturult puudunud kuue kuu või pikema ajavahemiku jooksul.

²³ Eurofound (2012), „Tööturult, haridusest ja koolitusest kõrvalejäänud noored: omadused, kulud ja poliitilised reageeringud Euroopas”, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg.

puudumine (saamatajäänud tulud, maksmata maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed). Kulud arvatati sobitamisanalüüsi alusel, et tagada mittetöötavate ja mitteõppivate noorte erinevate omaduste arvesse võtmine²⁴, ja need kulud olid riigirahanduse kuludest märkimisväärselt suuremad (8,8 miljardit eurot riigirahanduse kulusid võrrelduna 111,3 miljardi euro ressursside kuludega).

Eurofound kaasas samuti mittetöötavate ja mitteõppivate noorte kulude prognoosi 2011. aastal²⁵. **Iga-aastased kulud on nüüd 153 miljardit eurot aastas**, mis on lausa 34 miljardit eurot suurem kulu kui 2008. aastal ning tegemist on kolme aasta jooksul peaaegu 28 protsendipunkti võrra suhtelise suurenemisega. SKP osana on kulud nüüd 1,21% SKPst.

Riigi tasandil on absoluutsed kulud suurimad Itaalias (32,6 miljardit eurot), kellele järgnevad Prantsusmaa, Ühendkuningriik ja Hispaania (vastavalt 22, 18 ja 15,7 miljardit eurot). Kulude osakaal SKPst on suurim Bulgaarias ja Kreekas (vastavalt 3,3% ja 3,28%) ning Iirimaa, Itaalia, Küpros, Läti, Poola ja Ungari teatavad kõik iga-aastasest SKPst rohkem kui 2% moodustavatest kuludest.

Tuleks märkida, et need tulemused ei peegelda inimkapitali ja tööalase konkurentsivõime kadumisega seotud kaudseid kulusid ega teatavate kuritegevusega ja tervishoiuga seonduvate kulude suurenemist.

Nende arvutuste tõlgendamisel tuleks samuti olla mõnevõrra ettevaatlik: kuna mõningad tööturust, haridusest ja koolitusest kõrvalejäänud noored aktiveeritaks kindlasti haridus- või koolitusmeetmete kaudu (ja mitte palgalise töökoha kaudu), siis ei saadaks eduka noortegarantii kaudu tagasi Eurofoundi arvatud kogukulu. Lisaks sellele ei pruugi mõningad tööturust, haridusest ja koolitusest kõrvalejäänud noored programmis üldse osaleda (näiteks väga noored emad). See viitab samuti sellele, et mitte kõiki nimetatud kulusid ei saadaks tagasi.

Kaasamise ja vaesuse seisukohast võib noorte haavatav ja ebastabiilne tööturu positsioon süvendada praegusi ja tulevasi sotsiaalseid riske. 2010. aastal klassifitseeriti 29,1% ELi 16–24aastastest noortest inimestena, kes elavad vaesuses või sotsiaalses tõrjutuses. See näitaja on suurenenud 1,3 protsendipunkti 2009. aastaga võrreldes ja 0,8 protsendipunkti 2008. aastaga võrreldes. Kõnealuste näitajate analüüsimisel ja riikide võrdlemisel tuleb siiski meeles pidada, et kõnealused vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse näitajad ei peegelda täielikult noorte olukorda. Tõepoolest, statistiliselt ei pruugi rahalistel põhjustel oma vanematega koos elavat noort ilmingimata vaeseks pidada, isegi kui ta ei ole suuteline oma teenitud palgast ära elama.

2.2. Mittetöötavaks või mitteõppivaks nooreks olemise pikemaajalised mõjud

Noores eas töötuks jäänud isikul on samuti risk järelmõjude tekkeks. Üha enam nähtub teaduskirjandusest, et noorena töötuks jäämise kogemus avaldab pikaajalist negatiivset mõju nii edaspidise sissetuleku tasemele kui ka tulevikus töötuks jäämise riskile. Kehtib ka vastupidine

²⁴ Kõiki tööturult, haridusest ja koolitusest kõrvalejäänud noori võrreldakse nende statistiliste teisikutega, kes ei ole tööturult, haridusest ja koolitusest kõrvalejäänud noored ning kelle sobivusanalüüsi näitajad on samalaadsed ja kellel on seega samalaadsed omadused. Võrreldakse nende sissetuleku ja hoolekande ülekannet ning tulude ja hoolekande ülekande keskmised erinevused arvutatakse ning neid peetakse mittetöötava ja mitteõppiva noore individuaalseteks kuludeks.

²⁵ Tuginedes tööturult, haridusest ja koolitusest kõrvalejäänud noorte arvu suurenemise eeldustele, kasutades tööjõu-uuringu andmeid ja taandades need praegustele näitajatele.

positiivne mõju: töötamise kogemus suurendab samuti tulevase tööhõive tõenäosust²⁶. Lisaks sellele mõjutavad töötuks jäämise perioodid negatiivselt ka noorte tervist, heaolu ja tööga rahulolu²⁷.

Pärast töötuks jäämise perioodi suureneb tulevase töötuks jäämise perioodi tõenäosus hinnanguliselt 13–16%²⁸. Suurem risk edaspidi töötuks jääda kestab vanuseni 33 eluaastat²⁹.

Samal ajal on töötuks jäänud noortel suurem tõenäosus saada madalamat palka: 22aastaselt kuueks kuuks töötuks jääda põhjustab 8% madalama palga 23aastasena ning 30aastaselt töötuks jäämine põhjustab 2–3% madalama palga 31aastasena³⁰. Madalamat palka hakkavad saama ka noored, kes lõpetavad ülikooli halvas majanduslikus olukorras: esialgne palga vähenemine viivitamatult pärast lõpetamist on 6–7% töötuse määra suurenemise iga protsendipunkti kohta³¹. Isegi 15 aastat hiljem saadakse 2,5% vähem palka. Mõningad prognoosid on pessimistlikumad, viidates 42aastaselt 13–21 protsenti väiksemale palgale, kuigi see väheneb 9–11%-le, kui välditakse korduvalt töötuks jäämist³².

Töötuks jäämise kestuse puhul on negatiivne mõju seda suurem, mida kauemaks noorena töötuks jääda³³. Muud tulemused näitavad, et tähtis on lihtsalt töökoha olemasolu (ja vastupidiselt on negatiivne mõju lihtsalt töötule olemisel): *noored, kellel on töökoht, leiavad tulevikus kergemini tööd. Seda võib tõlgendada kui võrgustamisest või töökoha leidmise muudest oskustest saadud kasu. Alternatiivselt võivad tööandjad olla rohkem huvitatud palkama inimesi, kellel on olnud varasem töökoht, olenemata nende ajavahemike pikkusest, mille vältel isikul töökoht oli*³⁴. See tähendaks, et tööle saamise tõenäosuse suurendamiseks edaspidi oleks kasulik isegi lühiajaline töö käimine.

Noori mõjutavad samuti makromajanduslikud tingimused (suurema töötuse määra täheldamise kaudu): majanduslanguse ajal on 17–25aastastel noortel riigiasutuste vastu vähem usaldust ja nad usuvad, et edu põhineb rohkem õnnel kui pingutustel³⁵.

Lisaks võib töötuks või tööturult kõrvalejäämise mõju noortele inimestele põhjustada ka ühiskondlike tagajärgi: kui eraldi eluaseme hankimine ei ole sellele rühmale jõukohane, jäävad nad tõenäoliselt elama oma vanemate juurde ja viivitavad oma perekonna loomisega, halvendades seega demograafilist seaduspära ja väljavaateid. Veelgi enam, kui tööturule sisenemise võimaluste puudumine põhjustab selle, et noored lahkuvad EList mujale töökohti otsima (sageli on see kõrge kvalifikatsiooniga isikuid mõjutav nähtus ja põhjustab seega võimalikku ajude äravoolu), siis võib see samuti olla kulukas Euroopa tulevasele konkurentsivõimele.

Noortegarantii loomine maksab raha, kuid võrreldes neid kulusid tegevusetusest põhjustatud kuludega võime, kaaludes noorte üleminekut koolist haridustee jätkamisse ja tööturule, kohaldada ratsionaalse

²⁶ Doiron, D. ja Gorgens, T. (2008), „Riigi sõltuvus noorte tööturu kogemustest ja poliitiliste sekkumiste hindamine”, *Journal of Econometrics*, 145, lk 81–97.

²⁷ Bell, D.N.F. ja Blanchflower, D.G. (2011), „Noored ja suur majanduslangus”, *Tööjõu uurimise instituudi aruteludokument nr 5674*.

²⁸ Doiron ja Gorgens (2008), vt eespool.

²⁹ Gregg, P. ja Tominey, E. (2005), „Noorte meeste töötuse järelmõju palgale”, *Labour Economics* 12, lk 487–509.

³⁰ Mroz, T.A. ja Savage, T.H. (2006), „Noorena töötuks jäämise pikaajaline mõju”, *Journal of Human Resources*, kevad, 41(2), lk 259–293.

³¹ Kahn, L.B. (2010), „Halva majandusseisu ajal keskkooli lõpetamise pikaajalised tagajärjed tööturule”, *Labour Economics* 17, lk 303–316.

³² Gregg ja Tominey (2005), vt eespool.

³³ Bell ja Blanchflower (2011), vt eespool.

³⁴ Doiron ja Gorgens (2008), vt eespool.

³⁵ Giuliano, P. ja Spilimbergo, A. (2009), „Majanduslanguse ajal üles kasvamine: uskumused ja makromajandus”, *USA riikliku majandusuuringute ameti töödokument nr 15321*.

investeerimise lähenemisviisi. Gregg ja Tominey esitasid juba 2005. aastal noortegarantii aluseks oleva põhjenduse: „*kui need on edukad, võivad noorte täiskasvanute märkimisväärseks ajaks töötuks jäämise vähendamise sekkumised anda olulist kasu, mis on seotud isiku elu vältel teenitud summadega, ning need on seega hea investering. Lisaks sellele on tõendusmaterjali, et haridusalaste kvalifikatsioonide suurendamine pärast märkimisväärse aja vältel noorte töötuks olemist võib viia paremate palkadeni.*”³⁶

2.3. Noortegarantii kulud

Kui kaks eelmist punkti on tõendanud, et edukas noortegarantii annaks ühiskonnale ja isikutele märkimisväärset kasu, käsitleb käesolev punkt kõnealuse garantii rakendamise võimalikke kulusid.

Noortegarantii kulusid on loomulikult väga keeruline prognoosida. Sellest hoolimata on mitu sidusrühma seda proovinud teha.

2012. aasta juulis prognoosis **Rahvusvaheline Tööorganisatsioon (ILO)** euroalas noortegarantii rakendamise kulusid³⁷. Nende prognoos euroala kogukuludele on 0,45% euroala SKPst ehk 21 miljardit eurot. Nende analüüs põhineb Rootsi töötöingu eritoe mudelil, mille aastakulu on prognoosi kohaselt **6 000 eurot töötü noore kohta, millele lisanduvad halduskulud** (riiklikele tööturuasutustele programmi jaoks vajalike ressursside seisukohast), mis on 600 eurot osaleja kohta. Kuna komisjoni ettepanek noortegarantii kohta on Rootsi mudelist laiem, siis on tegemist ainult noortegarantii võimaliku kulu näitajaga.

Selles kontekstis tuleks arvesse võtta **Austria** näidet. Valitsuse esialgsete prognooside kohaselt kulutas Austria riiklik tööturuasutus 2011. aastal aktiivsete tööturupoliitikate puhul alla 25aastastele noortele ligikaudu 382 miljonit eurot. Enam kui üks kolmandik neist kulutustest läks ettevõtetelestele õpipõhiõpetele³⁸ (ligikaudu 11 000 eurot aastas ettevõtetelestele õpipõhiõppe koha kohta³⁹ alla 18aastastele⁴⁰). Lisaks sellele maksab noortele inimestele uute töökohtade pakkumise sotsiaalabi toetatud töökohta kohta ligikaudu 3 600 eurot. Lisaks sellele on aktiivseid tööturupoliitikaid, näiteks haridustee jätkamist või karjäärinõustamist arvesse võttes iga noore (19–24aastane) töötü jaoks mõeldud meetmete kulud ligikaudu **5 500 eurot**.

Noortegarantii kulude mõõtmise täiendav meetod oleks robustne ja lihtne arvutus, mis põhineb ainult töö garantii (kõigile töötutele noortele töökohta tagamine). Siinkohal võiks arvutus põhineda kehtival miinimumpalgal (kui see on kohane), mis on korrutatud töötatud tundide arvu ja osalejate arvuga. Niisugune arvutus tehti Ühendkuningriigis sellise garantii alusel, millega makstaks kuue kuu vältel nädalas 25 tunni jooksul töötamise eest (ettevõtte kataks nädalas 10 koolitustundi). Ühendkuningriigi

³⁶ Gregg ja Tominey (2005), vt eespool.

³⁷ Rahvusvaheline Tööorganisatsioon (2012), „Euroala töökriis: seaduspärad ja poliitilised reageerimised, võrdse majanduskasvu uuringud”, juuli 2012.

³⁸ Vt punkti 1.3.

³⁹ Suure voolavuse korral võiks ühe aasta jooksul ühte kohta kasutada mitu inimest.

⁴⁰ 2011. aasta detsembris (koolitusaasta 2011/12) osalesid ettevõtetelestele koolitusskeemis 10 463 noort, vt BMASK, Austria föderaalne tööhõive, sotsiaalküsimuste ja tarbijakaitse ministeerium (2012), Noored ja töö Austrias:

<https://broschuerenservice.bmask.gv.at/PubAttachments/ArbeituJugend2012engl.pdf?db=-1>

praeguse miinimumpalga alusel oleks kulu 4 000 Suurbritannia naelsterlingit töökoha kohta (ligikaudu **5 000 eurot**)⁴¹.

Noortegarantii eelarve koostamisel tuleks teha üksikasjalikumad analüüsid. **Soome valitsus** võtab oma uue noortegarantii kasutusele 2013. aastal ja on prognoosinud selleks vajalikke kulusid ning on jaotanud need mitmesugusteks komponentideks.

Kogu garantii keskmine aastane kogukulu isiku kohta, mis hõlmab noorte täiskasvanute oskuste programmi, oleks **2 240 eurot**⁴². See kulu on märkimisväärselt väiksem Rootsis ja Austrias arvatust ning see võib olla põhjustatud sihtrühmade erinevatest omadustest, samuti erinevatest olemasolevatest taristutest, mida võiks garantii rakendamiseks kasutada (näiteks kaua tegutsenud ja hästi koolitatud tööturuasutuste töötajad).

Soome näite alusel tuleks erinevates riikides noorte vastavate kulude arvutamisel meeles pidada, et mitte iga noor, kes noortegarantiid kasutab, ei saaks valitsuse toetatud õpipoisikohta ja mitte iga noor töötu ei peaks kõnealust garantiid kasutama (näiteks kui nad ise leiavad töötuna olemise või koolist lahkumisele järgneva esimese nelja kuu vältel sobiva pakkumise).

Kõigile noortele noortegarantii tagamiseks on iga isiku jaoks nõutavates kulutustes suured erinevused. Näiteks Soome eelarvelised kulutused hõlmavad kallist kutseharidust (33 800 eurot osaleja kohta), mis on mõeldud kogu garantiiga hõlmatavatest noortest (50 100) ainult väikse vähemuse (1 200) vajaduste katmiseks.

Loomulikult oleneb noortegarantii tegelik kulu samuti riiklike tingimustest ja viisist, kuidas see igas liikmesriigis luuakse ja kuidas seda seal rakendatakse. Sellisena võidakse noortegarantii kulude mis tahes prognooside kohta esitada mitmeid vastuväiteid.

Noortegarantii kulud on suuremad riikides, kus on rohkem mittetöötavaid ja mitteõppivaid noori või suurem noorte töötuse määr. Neis riikides on tähtis täiendavate rahastamise meetmete optimaalne kasutamine (näiteks Euroopa ühtekuuluvuspoliitika rahadest) ja võidakse kaaluda ka järk-järgulist rakendamist.

Noorte töötuks olemise keskmine kestus (ja tsüklilisus) mõjutavad samuti prognoose, mis on seotud töötuks jäämisest või koolist lahkumisest nelja kuu jooksul noortegarantii kehtestamisega.

Erinevad lähtepunktid, mis on seotud juba olemasolevate tugimeetmetega (näiteks hästi koolitatud riiklike tööturuasutuste töötajad noorte vajaduste ja tingimustega tegelemiseks), mõjutavad samuti vajalikke võimalikke stardikulusid.

---

⁴¹ ILO avaldas 2012. aasta septembris samuti noorte tööhõive garantii süsteemide kulude prognoosid, viidates praegustele miinimumpalkadele: *Üleilmse tööhõive väljavaated: halvad võimalused tööturul noortele*.

⁴² Soome on eraldanud noortegarantii peamisele komponendile 60 miljonit eurot aastas. Kõnealuses garantiis on 46 100 osalejat ja see hõlmab mitmeid sekkumisi, sh kutseharidus, töötajatele koolituse kompenseerimine, palgatoetused, noorte sisserändajate toetamine, täiustatud riiklikud tööturuasutused, töökohal juhendamise ja idufirmade toetused. Soome valitsus kinnitab siiski, et need kulud ei ole piisavad kõigi probleemide lahendamiseks ja soovib seega samuti noortegarantii mis tahes kogukulude määramisse noorte täiskasvanute oskuste programmi kaasamist. Kõnealune programm maksab 4 000 osalejale aastas kuni 52 miljonit eurot (ning täiendavalt vabastatakse tõhususe parandamise arvelt saadava säästu kaudu aastas 5 000 kohta). Selle tulemuseks on 50 100 osaleja kohta maksimaalne summaarne aastaelarve kulu 112 miljonit eurot.

Tuleks panna tähele, et noortegarantii pikemaajalisi kulusid mõjutavad ka demograafilised muutused: tulevikus väheneb väiksema viljakuse tõttu struktuurselt noorte töötus kui probleem (kuni tööjõu pakkumine on kvalitatiivselt kooskõlas tööjõu nõudlusega).

2.4. Kulude ja tulude võrdlus

Kõiki neid vastuväiteid silmas pidades on siiski selge, et investeeringud noortesse on peamise tähtsusega nende mitteaktiivsusest põhjustatud eespool kirjeldatud vahetute ja pikemaajaliste kulude vältimiseks.

Noorte (18–30aastaste) tööturule aitamise Rootsi meetmete kulude ja tulude uuringus⁴³ leiti, et keskmine sotsiaalmajanduslik potentsiaal (s.o potentsiaalne kasumlikkus) ühe aasta vältel on 600 000 Rootsi krooni ehk ligikaudu 70 000 eurot osaleja kohta. See põhineb eeldusel, et osalejad loobuvad oma hüvitistest sõltumisest, vähendavad oma sõltuvust hoolekande ja õendusteest ning muutuvad selle asemel produktiivseks ja maksavad makse.

Tegelikkuses ei jõuta täieliku potentsiaalini. Keskmise kuluga 66 400 Rootsi krooni (7 809,97 eurot) osaleja kohta teenitakse investeeringud üldjuhul tagasi ühe aasta vältel ja keskmine kasumlikkus esimesel aastal on 35 800 Rootsi krooni (ligikaudu 4 200 eurot) osaleja kohta. Uuringus on samuti väidetud, et edasiste aastate arvutused ei hõlma projekti kulusid ja prognoosivad osaleja kohta viie aasta vältel keskmist kasumlikkust 441 000 Rootsi krooni [51 870 eurot]. Pikemas perspektiivis koguneb loomulikult kasumlikkus aja vältel ja kuna saadud kasu viitab noorematele inimestele, siis on kuni pensionieani saadav võimalik kasu väga suur.

Noortegarantiiisse investeerimise kaudu saadud sääst ei piirdu üksnes sotsiaalkaitse kulude kokkuhoiduga. Nagu eespool kirjeldatud, on võimalik töötuks jäämist ja oskuste kaotsimineku ennetades saavutada pikaajalist kasu nii noorte endi kui ka majanduse jaoks, sest nii toimides väheneb töötus kogu eluringi kestel, kasvab sissetulek (ja seega saadakse samuti suuremat maksutulu ja rohkem sotsiaalkindlustusmaksleid) ning tekib vähem sotsiaal- ja terviseprobleeme.

3. KUIDAS MUUTA NOORTEGARANTII EDUKAKS?

3.1. Partnerluspõhised lähenemisviisid

Partnerlus on oluline

Noortegarantii edukas elluviimine nõuab mitme tegutseja mobiliseerimist ja ressursside kasutamist ühise eesmärgi nimel. Tõendusmaterjal⁴⁴ liikmesriikidest, kus noortegarantii süsteemidega samalaadsed algatused on kasutusel, näitab, et partnerluspõhiste lähenemisviiside kasutuselevõtt on tihti eduka elluviimise jaoks kõige kohasem meetod.

Noortegarantii rakendamiseks partnerluste loomine nõuab kõigepealt seda, et tuleb luua süsteemi loomise ja haldamise ning partnerite tegevuse kooskõlastamise eest **vastutav organisatsioon**. See roll

⁴³ Rootsi riiklik noorsooküsimuste amet (2011), „*See tasub ära*”.

⁴⁴ A. Scharle ja T. Weber Euroopa Komisjoni nimel (2011), „*Noortegarantiiid: riiklike tööturuasutuste lähenemisviisid ja meetmed väheste oskustega noortele*”, temaatiline koondokument (riiklike tööturuasutuste vaheline dialoog).

võidakse määrata **riiklikele tööturuasutustele**, mis vastutaksid sel juhul asjakohaste järgmiste partneritega vajalike sidemete loomise eest: koolid, noorteorganisatsioonid, koolitusasutused, erasektori tööturuasutused, sotsiaalpartnerid ja tööandjad.

Kindlat partnerlust iseloomustab mitu eeltingimust, näiteks vajadus rollid ja ülesanded selgelt määrata ja jaotada; asjaolu, et kõigil osalevatel tegutsejatel peaksid olema üksteist täiendavad oskused; suur usaldus üksteise vastu; valmidus õppida ja korrapärased ülevaatused eesmärkideni jõudmise hindamiseks.

Kui tööturuasutuste teenuste osutamiseks kasutatakse erasektori ja/või kolmanda sektori alltöövõtjaid, siis on tähtis, et mis tahes pakkumismenetluses on nõuded, tingimused ja eeldatavad tulemused selgelt määratletud. Samuti on tähtis kõnealuste algatuste seire ja hindamine, et tagada investeerimistulu ja leidmaks paremini kohandatud ja tõendusmaterjalil põhineva tulevase poliitika koostamiseks töötavad meetmed.

ELi noorsoostrategia⁴⁵ on tänu selle valdkondadevahelisele lähenemisviisile noortega seotud küsimustes raamistik, mis tegeleb noorte üleminekuga haridusest tööle laiemas kontekstis ja propageerib ministriumidevahelist koostööd. ELi noorsoostrategia hõlmab kolm korda aastas esitatavaid ELi noortearuandeid⁴⁶, mille andmed ja poliitilised tavad võivad olla kasulikud noortegarantii süsteemide koostamisel. Komisjon ja liikmesriigid koostasid samuti mitut valdkonda hõlmava noori käsitlevate näitajate tulemustabeli, mis näitlikustas üleminekuetapis olevate noorte peamisi asjaolusid⁴⁷.

Üks näide kooskõlastatud poliitilise strateegia koostamise partnerlusel põhinevast lähenemisviisist on kasutusel Soomes. Soome koostas oma noortegarantii koostamiseks põhjaliku mudeli, kus osalevad selle ühise eesmärgi nimel erinevad ministriumid (tööhõive, hariduse, sotsiaalküsimuste ja tervishoiuministrium), omavalitsused, haridusasutused ja muud teenuseosutajad, ettevõtted ja muud tööandjad, sotsiaalpartnerid, noorteorganisatsioonid, õpilasorganisatsioonid ning kolmas sektor.

Kohaliku tööturu vajadustele vastava rakendatavate strateegiade koostamise ja teenuste osutamise kooskõlastatud lähenemisviisi näite võib leida Saksamaalt. Saksamaa on loonud noorte ja karjääri tööliidu, kus tööturuamet, töökeskus, omavalitsus ja noorte hoolekandeadasutused allkirjastavad koostöölepingu, mille kaudu nad suurendavad läbipaistvust, viivad ellu ühisanalüüse, optimeerivad noorte ja nende keskkonna kohta asjakohaste sotsiaalsete andmete kättesaadavuse kooskõlas andmekaitse õigusaktidega, väldivad küsimuste esitamise ja profileerimise dubleerimist, loovad ühised protsessid ja sünkroonivad pakkumisi.

Koolide ja tööturuasutuste vahelise lõhe kõrvaldamine

Koolidel ja koolitusasutustel on väljalangemise vältimisel määrav osa, tagades väljalangemisriskiga noortele sihtotstarbelist tuge, kuid pakkudes samuti kõigile õpilaste suuniseid või juurdepääsu asjakohastele teenustele. Nad võivad samuti anda märku haridussüsteemist varajasesst väljalangemisest omavalitsustele, riiklikele tööturuasutustele või muudele asjakohastele asutustele. Koolist lahkumise vähendamisele on võimalik suurel määral kaasa aidata, suurendades teadlikkust töömaailma kohta ja tutvustades õpilastele selliseid teenuseid, mida pakuvad riiklikud tööturuasutused. Selle saavutamiseks

⁴⁵ http://ec.europa.eu/youth/policy/eu-youth-strategy_en.htm

⁴⁶ COM(2012) 495, SWD(2012) 256, SWD(2012) 257, 10.9.2012

⁴⁷

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/employment_social_policy_equality/youth_policy/dashboard_youth

tuleks tööle suunamise programme täiendada kvaliteetse individuaalse karjäärinõustamisega⁴⁸. Riiklike tööturuasutuste karjäärinõustamise nõustajad võivad külastada koole, andes üldisi nõuandeid saadaolevate teenuste kohta (teave tööturu kohta, vabade töökohtade/praktika ja taotluste kokkuviiimine, abi töökoha otsimisel jne).

Koolide külastused võivad siiski põhjustada riiklikele tööturuasutustele suhteliselt suuri kulutusi. Muud vähem ressursse nõudvad variandid on näiteks isikliku või veebikoolituse pakkumine koolide õpetajatele ja koolitajatele, kes annavad seejärel teabe ise edasi. **Itaalias koolitatakse** näiteks **õpetajaid** andma töölesuunamise juhiseid ning samuti teavet asjakohaste riiklike tööturuasutuste teenuste kohta. **Ungaris korraldavad riiklikud tööturuasutused samuti koolides koolitusi**, et anda asjakohastele klassiõpetajatele teada riiklike tööturuasutuste teenustest, et võimaldada neil see teadmine õpilastele edasi anda, enne kui nad koolist lahkuvad. Piiratumate ressursside kontekstis avaldavad kõnealused tegevused tähtsat **mitmekordistavat mõju**⁴⁹.

Tõendusmaterjal⁵⁰ näitab, et erinevate tööturuasutuste partnerlus muutub aeglaselt ELis laialdasemaks, kui riiklikud tööturuasutused proovivad osutada sihtotstarbelisemaid ja individuaalsemaid teenuseid, kasutades samal ajal kulutasuvaid teenuste osutamise kanaleid. Samuti osaleb noorte töötuse kõrvaldamiseks kohaliku tasandi koostöös üha rohkem kolmanda sektori tööturuasutusi, omavalitsusi ja noorteorganisatsioone. Kõnealune tegutsejate rühm annab mitmeid võimalusi noorte parema teavitamise tagamiseks, kuid põhjustab samuti probleeme, mis on seotud jõupingutuste dubleerimise vältimiseks kohaselt kooskõlastatud tegevuste tagamisega.

Kodanikuühiskonna organisatsioonidel võib samuti olla tähtis roll selle lõhe kõrvaldamisel, mis on ühiskonna ja nende noorte vahel, kelleni on raske jõuda. YOUNEXi teadusprojekti kohaselt⁵¹ on kodanikuühiskonna organisatsioonid üliolulised partnerid töötuse ja ebakindluse valdkonnas poliitika kohta teabe vahetamiseks, kuna neil on töötuse ja ebakindluse valdkonnas laialdased teadmised.

Sotsiaalpartnerite kaasamine

Noortegarantii süsteemi arengule on võrdväärse tähtsusega luua stabiilsed ja usaldusväärsed suhted **sotsiaalpartneritega**.

Ametiühingutel võib olla tähtis osa liikmesriikides noortegarantii skeemi pakkumise võimaldamise tagamises. Tööandjad, eelkõige VKEd, kes on olnud viimasel kümnendil peamised töökohtade loojad, on alus vabade töövõimaluste⁵² tagamiseks noortele, kes ei pruugiks olla tavapärasel värbamisprotsessis esimene valik. Tööturuasutuste ja tööandjate vahelise koostöö arendamist tuleks käsitada pikaajalise investeringuna ja suhtena, mis aja jooksul kasvab ja areneb.

Tööandjatele suunatud teenuste ja (eelkõige kõige ebasoodsamas olukorras olevate) noortega töötamiseks koolitatud töötajate tugevdamine ning samuti selged koostööstrateegiad ettevõttepõhiste kokkulepete, koostööraamistike, sektori tasandi paktide ning samuti võrgustamise, värbamise ja

⁴⁸ Vt nõukogu 21. novembri 2008. aasta *resolutsiooni elukestva nõustamise parema integreerimise kohta elukestva õppe strateegiasse* ning selle rakendamist Euroopa elukestva nõustamise poliitikate arendamise võrgustiku poolt (www.elgpn.eu).

⁴⁹ A. Scharle ja T. Weber Euroopa Komisjoni nimel (2011), vt eespool.

⁵⁰ Euroopa Komisjoni poolt *Euroopa tööturuasutuste võrgustikule väljastatud riiklike tööturuasutuste kriisidega kohanemise suutlikkuse 2012. aasta küsimustik*.

⁵¹ YOUNEX: noored, töötus ja tõrjutus Euroopas (FP7 – SSH, 2009–2011):

http://www.younex.unige.ch/Products/Reports/WP2_INTEGRATEDREPORT_D7.pdf

⁵² „Riiklikud tööturuasutused ja tõhusad teenused tööandjatele, vastastikune hindamine, jaanuar 2012 (riiklike tööturuasutuste vaheline dialoog), <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1004&langId=en>

teabeürituste ning -istungite kaudu on peamised vahendid, mida riiklikud tööturuasutused üldjuhul tööandjate kaasamisel kasutavad. Need vahendid ja teenused on sobilikud ka noortegarantii süsteemide arendamiseks. Lõpetuseks nõuab tööandjate tööjõu vajaduste rahuldamine samuti oskuste poliitikate ja tööturu kohta andmete kogumise vahendite tugevdamist, et profileerida kandidaate paremini ja et sobitada neid paremini saadaval olevate töökohtade ja/või praktika- ja õpipoisiõppe kohtadega. Edukas pakkumiste ja taotluste kokkuviiimine on kokkuvõttes parim garantii kõigile soodsa tulemuse saavutamise, tööandajaga positiivsete suhete ja edasiste tulemuslike partnerluste tagamiseks, mille tulemuseks on lõppkokkuvõttes stabiilsed ja kestvad tööpakkumised noortele.

Noorteorganisatsioonide kaasamine

Noorteorganisatsioonide ja -liitude kaasamine avalike programmide koostamise ja kontseptuaalsesse etappi võib tagada, et sekkumised on kohandatud noorte täpsetele vajadustele.

Keerukamates olukordades (näiteks väiksed või puuduvad kvalifikatsioonid, puuded, sõltuvused jne) olevate noorteni jõudmiseks on ülioluline luua tööturuasutuste ja muude noorte toetamise teenistuste vahel hästi toimiv partnerlus. Noorte tööorganisatsioonid saavad võtta noortega ühendust vabaaja tegevuste kaudu ja saada oma sageli mitteformaalsete lähenemisviiside kaudu noortelt vajalik usaldus, mis võimaldab neil võtta ühendust ametiasutustega ja registreeruda tööturuasutustes. 2011. aasta märtsis viis **Euroopa tööturuasutuste võrgustik** ellu vastastikuse hindamise⁵³ noortegarantii süsteemide koostamise ja rakendamise viiside kohta, millest selgus, et tähtis on noortega võtta ühendust sellises keskkonnas, kus nad tunnevad ennast vabalt ja saavad ennast neile omasel viisil väljendada. Lisaks sellele ei pruugi era- ja avalik sektor alati täita kõiki noorte vajadusi, eriti nende noorte puhul, keda on raskem tööle või praktikale suunata. Noorteorganisatsioonid ja noortele keskendunud valitsusvälised organisatsioonid võiksid seega olla kaasatud palgalise või palgata praktika või vabatahtlikuna töötamise kaudu töökohtade võimaldamisel.

Soomes andis noorte arvamise varajases etapis edasi tööühm, mida juhtis Soome noorte koostööliit. Tööühm organiseeris samuti veebis avalikkusega konsulteerimise „Noortele hääle andmine” aktiivsete noorte tegutsejate ja ettevõtjatega, mille tulemusena saadi 2011. aasta sügisel vastus 6 366 noorelt.

Ühendkuningriik on võtnud kasutusele MYPLACE'i, mis on 279 miljoni Suurbritannia naelsterlingi suuruse eelarvega⁵⁴ programm, mille eesmärk on luua kõikjal Inglismaal, sh mõningates riigi kõige ebasoodsamates piirkondades noorteaasutused. Programmiga antakse kapitalitoetus vahemikus 1–5 miljonit Suurbritannia naelsterlingit⁵⁵.

3.2. Varane sekkumine ja aktiveerimine

Noorteni jõudmine

Tõendusmaterjal liikmesriikidest näitab, et paljud noored, kellel on raskusi tööturule pääsemisel, kasutavad riiklikke tööturuasutusi või muid kõnealuse valdkonna eest vastutavaid riigiteenistusi alles

⁵³ „Noortegarantiid: riiklike tööturuasutuste lähenemisviisid ja meetmed väheste oskustega noortele”, Viin, Austria – 22.–23. märts 2011:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=105&newsId=1009&furtherNews=yes>

⁵⁴ Võrdväärne ligikaudu 350 miljoni euroga.

⁵⁵ Võrdväärne ligikaudu 1,25–6,3 miljoni euroga.

siis, kui nad on töötud, või üldse mitte, eelkõige kui neil ei ole õigust saada hüvitisi. Kuigi partnerlused ja koostöö riiklike tööturuasutuste ja koolide vahel aitavad teed sillutada, on vajalikud **täiendavad suunatud teavitamise tegevused**, et tagada hariduses mitteosalevate või ilma töökohata riiklikus tööturuasutuses või muus kõnealuse valdkonna eest vastutavas teenistuses registreerumata noortega kontakti kadumise / mittetöötavaks ja mitteõppivaks või tööturult kõrvalejäävaks nooreks saamise vältimine, kui nad koolist lahkuvad. Tegevused hõlmavad sihtrühma poolt tihti külastatavates kohtades (näiteks noortekeskused või noorteüritused) trükimaterjali jaotamist ja ajakohase meedia kasutamist, mis suhtleb noortega neile arusaadaval viisil (näiteks atraktiivsed veebilehed, YouTube'i kaudu korraldatavad meediakampaaniad, eriotstarbelised veebisaidid noortele, mis pakuvad teavet noortele ja kutse-suunitluse teenuseid). Sotsiaalmeedia (näiteks Facebooki) kasutamise edasiarendamine, nagu seda on tehtud Madalmaades, Rootsis või Saksamaal, on noorte suhtlemisharjumusi arvesse võttes samuti paljulubav edasise tegutsemise viis.

Üks toiming, mille abil on võimalik tagada, et noored saavad pakkumise kohe pärast koolist lahkumist, on **andmete kogumise süsteemide** ja koolide registrite parandamine ning samuti riskialdiste noorte ja/või hiljutiste väljalangenute **suunamine** riiklikesse tööturuasutustesse või muudesse kõnealuse valdkonna eest vastutavatesse teenistustesse. Riiklik kohustus, mis on kasutusel Norras, kus seda rakendatakse maakonna tasandil koolist lahkunute ühenduse pidamiseks ja nende vajaduse korral riiklikku tööturuasutusse suunamiseks, lihtsustab suurel määral haridussüsteemist varakult lahkujatega kiire kontakti saamist. Paljud riigid peavad siiski tulema toime andmekaitse eeskirjadega, mis käsitlevad isikuandmete ülekannet asutuste vahel.

Soomes on noorteseadusega kehtestatud noorte teavitamise töö otstarbel teabe avaldamise sätteid. Eelkõige võib noore isikuandmeid avaldada, kui ta on andnud selleks nõusoleku. Kui noorega ei ole võimalik nõusoleku saamiseks ühendust võtta, siis avaldab haridusasutus tema kontakt- ja isikuandmeid, kui kõnealune noor on läbinud põhihariduse, aga ei ole pärast põhihariduse läbimist sobivat kohta leidnud, või kui alla 25aastane noor langeb välja kutsekoolist või üldhariduse kõrgemast keskkooli astmest.

Jälgimise teenistused, nagu on kasutusel Luksemburgis, Madalmaades, Norras, Soomes ja Taanis, jälgivad hariduses ja koolituses osalejaid, võtavad ühendust haridussüsteemist varakult lahkujatega, kui nad on välja langenud ja proovivad leida teed hariduse, koolituse või töökoha tagamiseks. Näiteks Madalmaade piirkondlikud registreerimise ja kooskõlastamise instituudid jälgivad põhiliste kvalifikatsioonideta noori ja peavad nende kohta registreid, ning tagavad, et tööturult kõrvalejäänutega võetakse ühendust ja neid toetatakse. Soomes on omavalitsustel või omavalitsuste rühmadel olnud alates 2011. aastast kohustus värvata noorte teavitamise töötajaid, kes võtavad ühendust haridussüsteemist varakult lahkujatega, kellel on oht saada mittetöötavateks ja mitteõppivateks noorteks, ning võtavad nendega seotud järelmeetmeid.⁵⁶

Noored, kelleni on raske jõuda, vajavad üldjuhul erilisi teavitamise tegevusi, et veenduda, et nad asjakohaste teenistustega ühendust võtavad. See on eelkõige asjakohane nende puhul, kes on juba koolist välja langenud ja kes seisavad silmitsi **raskete probleemidega**, kes on tihti erineva / mittevastavapärase päritoluga, mis tekitab neile diskrimineerimise riski nii koolitusele juurdepääsu saamise kui ka tööturule sisenemise puhul. Kõnealused meetmed hõlmavad **koostööd noortekeskustega ja muude asjakohaste organisatsioonide ning valitsusväliste organisatsioonidega**, kes töötavad noorte või ebasoodsas olukorras olevate rühmadega (näiteks sisserändajad, uimastisõltlased, orvud,

⁵⁶ Eurofound (2012), „Hiljutised poliitika suundumused, mis seonduvad tööturust, haridusest ja koolitusest kõrvalejäänud noortega”.

puudega inimesed). Kampaaniad etniliste ja usukogukondade tegutsejatega ning hoolekandeorganisatsioonidega võivad olla eriti kasulikud, nagu ka mitmesuguses vanuses ja mitmesuguse kultuurilise taustaga töötajate kasutamine riiklikes tööturuasutustes endis. Austrias on näiteks mošeede ja kultuuriklubide külastused, koostöölepingud Türgi ja Serbia ajalehtedega ning võõrkeeltes DVDd aidanud võtta ühendust nendega, kelleni on kõige keerulisem jõuda.

Kogemused paljudes riikides näitavad, et noorte jaoks **eriliste koordineerimiskeskuste loomine** ei pruugi mitte ainult aidata kaasa väiksemale künnisele, aga võib samuti aidata muuta sekkumise ja aktiveerimise tõhusamaks, edendades kooskõlastatud teenuse osutamist. Struktuurid on erinevad alates riiklike tööturuasutuste alla kuuluvatest spetsialiseerunud noorte teenistustest, sõltumatutest kohalikest või piirkondlikest asutustest kuni lepinguliste erasektori teenuseosutajateni. Austrias, Saksamaal ja Taanis on noorte töökeskused riiklike tööturuasutuste osa. Muud asutused aitavad puudega inimesi, näiteks „*Missions locales*” Prantsusmaal, mille eesmärk on vältida noorte saamist tööturust, haridusest ja koolitusest kõrvalejäänud noorteks ning pakkuda võimalusi neile, kes on koolist välja langenud. Kontrastina on Iirimaa kohalikud tööturuasutused näide erasektori alltöövõtu kasutamisest: noortekeskused „*Youth reach centres*” osutavad intensiivseid vahendamise- ja juhendamisteenuseid noortele koolist lahkujatele. Kõnealused noortekeskused on eriti tulemuslikud koordineerimiskeskustena, kui muud asjakohased teenistused, näiteks karjäärinõustamine, omavalitsuste noorte või perede teenistused, võlanõustamisteenistused, puudega inimeste, sõltlaste või endiste vangide teenistused on integreeritud kas universaalteenistuseks või asutustevahelise suunamise koostöölepingute alusel.

Tegelemaks probleemiga, et paljud mittetöötavate ja mitteõppivate noorte rühma kuuluvad noored ei ole riiklikele tööturuasutustele teada, on mõningad riigid loonud sihtotstarbelised ametid. Kõnealused **noorteametid** on loodud, et toetada noori eelkõige nende õpingutega seotud ja karjäärinõustamises, näiteks noorte tööhõivekeskused Leedus või juhendamiskeskused Rootsis. Viimatinimetatud on haridusse, koolitusse ja tööhõivesse (uuesti) kaasamist soovivate noorte universaalteenistuste riiklik võrgustik, mida kasutatakse mitme erineva riigiametiga ühendust võtmise nõudmise asemel.

Toe kohandamine

Kui noored on registreerunud riiklikus tööturuasutuses või muus kõnealuse valdkonna eest vastutavas teenistuses (näiteks omavalitsuse tööturuasutus, erasektori teenuseosutaja), on varajase sekkumise ja aktiveerimise aluseks **siduvad eskirjad**, mis annavad noortele õiguse riiklike tööturuasutuste teenuseid kasutada ja mis kohustavad riiklikke tööturuasutusi pakkuma töötuna registreeritud noortele haridust, koolitust või töökohta individuaalse tegevuskava alusel. Individuaalsed toetussüsteemid hõlmavad tööotsingute toetamist, suunamist haridus- või koolitusasutusse ja aktiivseid tööturumeetmeid neile, kes neid vajavad.

Eelarveliste piirangute ajal on tähtsam kui kunagi varem suunata hästi ressursimahukaid sekkumisi nagu haridus, koolitus või põhjalikum tugi neile, kes seda vajavad. **Kohandatud individuaalsed tegevuskavad** on aktiveerimise tõhusa rakendamise põhieeldus⁵⁷. Nii koostamine kui ka järelmeetmed nõuavad professionaalsust ja piisavalt koolitatud töötajaid. Digiteerimise tõttu on vajalik kõigi kanalite kasutamine, kohaldades õiget kooslust veebi, eneseabivahendite ja vahetu suhtluse teenustest. Nende

⁵⁷ Euroopa Komisjon (2012), „Aktiveerimine ja integreerimine: individuaalsete tegevuskavadega töötamine, tööriistakomplekt riiklikele tööturuasutustele”; OECD (2007), „Töötute aktiveerimine: mida riigid teevad”, väljaandes: OECD (toimetaja), OECD tööhõive väljavaated (lk 207–242) Pariis; vt ka Euroopa Komisjon (2012), „Aktiveerimine ja integreerimine: individuaalsete tegevuskavadega töötamine, tööriistakomplekt riiklikele tööturuasutustele”.

noorte puhul, kellel **esinevad keerukamad probleemid, vajatakse nn kogu isiku lähenemisviisi**, et tuvastada kõik kõnealusel isikul esinevad raskused ja probleemid, ning et nendega tegelda ja tuvastada tema oskused ja pädevused. Terviklik juhendamine ja juhtumi haldamine, sh isikliku olukorra sügavam hindamine, võttes arvesse kogu eluolukorda, mis hõlmab vajaduse korral ka üksikasjalikke järeelmeetmeid. Kuna riiklik tööturuasutus ei saa kõnealuseid teenuseid üksi osutada, sõlmitakse tihti lepingud partneritega. Hindamise alusel on kõnealune lähenemisviis osutunud edukaks Austrias, Saksamaal ja Sloveenias.⁵⁸

Kuigi individuaalsetes tegevuskavades rõhutakse rohkem võimaldavatele lähenemisviisidele, on tähtis, et individuaalsed tegevuskavad peegeldaksid **vastastikuste kohustuste põhimõtet** (nn piitsa ja prääniku lähenemisviis). Seda on võimalik kõige paremini saavutada mõlema poole allkirjastatud dokumendi abil. Tuleb leida mõistlik tasakaal toetamise ja järelevalve vahel, tagades samal ajal vastavuse aktiveerimise eeskirjadele ja karistuste kohaldamise, mis on vajaduse korral seotud hüvitiste ja teenuste saamise õigusega. Kvalitatiivsete eksperdihinnangul põhinevate karistuste mõju on suurem, kui need on selged, astmelised, vahetud ja ausad. Suure tõrjutuse riskiga noorte puhul ei ole vaja kombineerida sotsiaalabi saamise õigust range vastastikuse kohustuse lähenemisviisiga.⁵⁹ Kui tööturule kaasamise süsteemidest on välja langetud, siis tuleb sotsiaalse tõrjutuse vältimiseks täiendada noorte täiendava toetamise mehhanisme.

3.3. Tööturule integreerimist toetavad meetmed

Haridussüsteemist varakult lahkumine

ELis on 54,2% haridussüsteemist ja koolitusest varakult lahkujatest ilma tööta. Haridussüsteemist varakult lahkumise vähendamine on tähtis noorte töötuse vastane meede; see on samuti üks Euroopa 2020. aasta strateegia põhieesmärkidest. Liikmesriigid nõustusid vähendama haridussüsteemist varakult lahkujate keskmist määra Euroopas 2020. aastaks vähem kui 10%-le. Nõukogu soovitus haridussüsteemist varakult lahkumise poliitikate kohta⁶⁰ toob esile vajaduse rakendada põhjalikke ja sektoriüleseid poliitikaid haridussüsteemist varakult lahkumise vastu võitlemiseks, et tegelda nii üldhariduse kui ka kutseharidusega, anda noortele suuniseid ja suurendada nende tööalast konkurentsivõimet.

Kõnealused haridussüsteemist varakult lahkumise vastased põhjalikud poliitika peavad hõlmama kompenseerivaid meetmeid haridussüsteemist varakult lahkumise tagajärgedega tegelemiseks ning haridusele ja koolitusele uue juurdepääsu võimaldamiseks, et toetada noori asjakohaste kvalifikatsioonide omandamisel. Selles kontekstis on väga tähtsad teise võimaluse programmid ja samuti täiendav keeleline tugi nendele, kes ei ole oma elukohariigis räägitavat keelt täielikult selgeks saanud. Rohkem soopõhised programmid võivad samuti olla asjakohased kontekstis, kus noortel meestel on suurem haridussüsteemist varakult lahkumise oht (haridussüsteemist ja koolitusest varakult lahkujatest 15,3% on 18–24aastased mehed ja 11,6% naised).

⁵⁸ Eurofound (2012), „*Hiljutised poliitika suundumused, mis seonduvad tööturult, haridusest ja koolitusest kõrvalejäänud noortega*”; Euroopa Komisjon (2011), „*Mittetöötavate ja mitteõppivate noorte vastastikune hindamine*”.

⁵⁹ OECD (2010), „*Hea algus? Töökohad noortele*”, Pariis.

⁶⁰ ELT C 191, 1.7.2011, lk 1.

Lisaks sellele annab tööpõhine õpe (eelkõige kaheosaline kutsekoolitus) noortele tööturul vajalikud asjakohased oskused. Samuti võib teooria praktikas kasutamise mõistmine motiveerida neid rohkem teoreetilises õppes osalema. Viimaks loovad kõnealused lähenemisviisid sisenemispunkte ja kontakte, mis võivad edendada esimesele töökohale üleminekut. Nad peaksid samuti andma edukatele õpilaste tunnustatud akrediteeringu ja võimaldama neid üldistes haridus- ja koolitussüsteemides oma haridust ja koolitust jätkata.

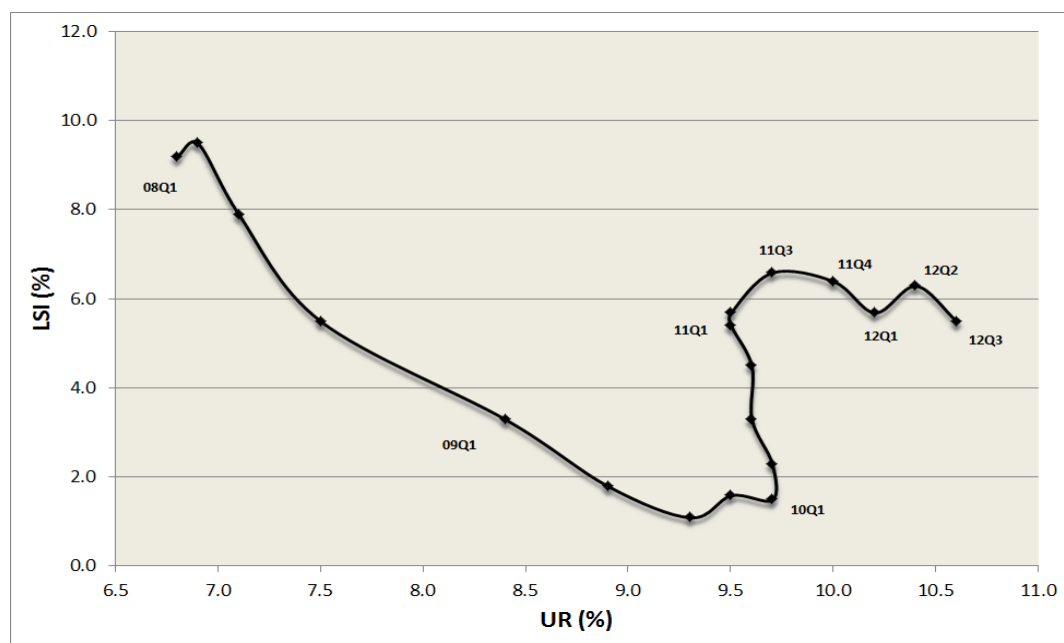
Tööturul haridussüsteemist varakult lahkujate pikaajaliste väljavaadete parandamine aitab kaasa noortegarantii edukusele.

Oskused ei vasta nõudlustele

Praegune majandusolukord, mida iseloomustab kõrge töötuse määr paralleelselt püsivate vabade töökohtade olemasoluga konkreetsetel kutsealadel, toob esile suure oskustega seotud probleemküsimumuse Euroopas.

Enne majanduskriisi ilmnis Euroopa Liidus tervikuna ja enamikus liikmesriikidest üha tõhusam tööpakkumiste ja -taotluste kokkuviiamise protsess. Viimase kahe aasta jooksul on siiski kasvanud nii töötuse määr ja kui ka vabade töökohtade arv. Neid näitajaid kirjeldab hästi nn Beveridge'i kõver, mis on seotud töötuse määra ja vabade töökohtade omavahelise suhtega. Kui tööpakkumiste ja -taotluste kokkuviiamise protsess toimib hästi, siis näitab Beveridge'i kõver töötuse määra ja vabade töökohtade vahel negatiivset suhet. See oli ELi 27 liikmesriigis nii kuni 2010. aasta esimese kvartalini. Sellest ajast alates ei ole vabade töökohtade arvu suurenemine töötust mõjutanud⁶¹.

Joonis 1: Beveridge'i kõver ELi 27 liikmesriigis 2008. aasta 1. kvartalist 2012. aasta 3. kvartalini

Allikas: Eurostat

⁶¹ Alles hiljuti näib Beveridge'i kõver uuesti negatiivset seaduspära näitavat, aga sellest ei piisa ütlema, et tööle määramise protsess ELi liikmesriikides paraneb.

Lühikirjeldus: kasutatud andmed on järgmised: i) töötuse määr (UR, %), muutuja „une_rt_q” ja ii) tööjõu puuduse näitaja (LSI, %), muutuja „ei_bsin_q_r2”, mis on tuletatud ELi ettevõtlusuuringu tulemustest (nende tootmisettevõtete %, kes viitavad tootmist piirava tegurina tööjõu puudusele).

Tööpakkumiste ja -taotluste kokkuviiamise probleemid, mida Beveridge'i kõvera muutumine väljendab, võivad olla seotud kindla töökoha jaoks vajalike oskuste⁶² ja haridusalaste kvalifikatsioonide⁶³ nõudlusele mittevastavusega. Lisaks sellele võivad piirkondade ja tööstusvaldkondade vahelised suured erinevused näidata piirkondliku või sektoripõhise nõudlusele mittevastavusega seotud võimalikke probleeme, kuna uusi töökohti võib olla võimalik leida teistes piirkondades kui need, kus on saadaval turu jaoks nõutavate kohaste oskuste ja haridusalaste kvalifikatsioonidega inimesed.

Euroopa tööjõu-uuring näitab, et oskuste ja kvalifikatsioonide nõudlusele mittevastavuse keskmine esinemise määr erines liikmesriikides märkimisväärselt ajavahemikus 2001–2011⁶⁴. Kvalifikatsioonide nõudlusele mittevastavuse puhul on üleharitud keskmiselt ligi 15% Euroopa töolistest ja alaharitud on 21%⁶⁵.

Tööjõu nõudluse ja oskuste ning võimalike töötajate asukoha vaheline ebakõla on väga tähtis, kuna see võib viidata, et töötus muutub oma olemuselt üha strukturesemaks. Kriisieelsete ja praeguste andmete võrdlemisel on selgelt näha strukturese ja pikaajalise töötuse pidev suurenemine. Täpsemalt tõusis strukturene töötus ELi 27 liikmesriigis rohkem kui ühe protsendipunkti võrra, liikudes näitajalt 8,2% 2007. aastal näitajale 9,3% 2012. aastal ning Euroopa Komisjoni prognoosid⁶⁶ 2013. aastaks näitavad veelgi suuremaid strukturese töötuse määrasid (9,6%).

IKT valdkonnas lõpetajate arv ei ole piisav IKT sektoris kõigi vabade töökohtade täitmiseks, kui isegi hiljutistel majanduslikult keerulistel aegadel on nõudlus IKT valdkonnas tegutsejate järele kasvanud kiirusega 3% aastas. Lisaks sellele on ELis 2015. aastaks 700 000 vaba IKT valdkonnas tegutsemise töökohta⁶⁷.

Mitteformaalne ja informaalne õppimine

Praeguses kasvava tööpuuduse ja majanduskasvu puudumise olukorras võib mitteformaalse ja informaalne õppe valideerimine aidata noortel töötutel, kes otsivad oma esimest töökohta või kellel on väga vähe kutsekogemusi, saada oma erinevates kontekstides omandatud oskustele ja pädevustele turuväärtus. Lisaks sellele suurendab mitteformaalse ja informaalne õppe valideerimine üksikisiku

⁶² Oskuste nõudlusele mittevastavus seisneb töötajate oskuste (näiteks üldised, tehnilised ja interpersonaalsed oskused) ja töökoha jaoks nõutavate oskuste erinevuses. Oskuste nõudlusele mittevastavus hõlmab oskuste puudujääki, mille puhul ei vasta töötaja oskused töökoha nõuetele, ning ülekvalifikatsiooni, mis tekib juhul, kui oskused ületavad töökoha jaoks vajaliku.

⁶³ Kvalifikatsiooni nõudlusele mittevastavus seisneb töötajate haridusalaste kvalifikatsioonide (näiteks formaalharidusest omandatud oskused) ja nende töökohal nõutavate oskuste erinevuses. See hõlmab nii üleharitust, kui töötaja haridusalased kvalifikatsioonid ületavad nõudeid, kui ka alaharitust, kui töötaja haridusalased kvalifikatsioonid ei ole nõuete jaoks piisavad.

⁶⁴ Cedefopi prognoos (vt tulevast Euroopa 2012. aasta tööhõive ja sotsiaalse arengu ülevaadet).

⁶⁵ Cedefopi enda arvutused, mis põhinevad Euroopa Liidu tööjõu-uuringu andmetel (vt tulevast Euroopa 2012. aasta tööhõive ja sotsiaalse arengu ülevaadet).

⁶⁶ Euroopa Komisjoni majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraadi makromajanduslik iga-aastane andmebaas, mis on saadaval järgmisel aadressil:

http://ec.europa.eu/economy_finance/ameco/user/serie/ResultSerie.cfm

⁶⁷ Aruanne Euroopa Komisjonile „e-oskuste nõudluse ja pakkumise muutumise prognoosimine Euroopas (2010–2015)”, Empirica ja IDC Europe, detsember 2009. Brüsselis 13. detsembril 2011. aastal toimunud e-oskuste Euroopa konverentsil esitatud uuendatud prognoos.

seisukohast töölase konkurentsivõime, suurema palga saamise ja karjääriredelil kiirema edasiliikumise võimalusi ning pakub teist võimalust nendele, kes on haridussüsteemist varakult välja langenud, ning samuti paremat juurdepääsu formaalharidusele ja koolitusele, suuremat motivatsiooni ja enesekindlust.

Mitteformaalne õpe toimub formaalse õppe keskkonnas, aga ei vii üldjuhul kvalifikatsiooni või diplomi saamiseni. See hõlmab üldjuhul kursusi, õpikodasid, konverentse või seminare. Informaalne õpe toimub mitmesugustes kohtades, näiteks kodus, tööl või liidus ja inimestega igapäevase suhtlemise teel; see hõlmab keeleõpet, kultuurilisi norme ja kombeid.

Mitteformaalse ja informaalne õppe valideerimiseks on praegu kasutusel põhjalikud süsteemid neljas liikmesriigis.

Prantsusmaal on võimalik saada kõiki kvalifikatsioone (peale reguleeritud kutsealade nagu arstid, hambaarstid, veterinaararstid ja arhitektid) mitteformaalse ja informaalne õppe valideerimise teel. Isikud esitavad andmed oma õppekogemuste ja saadud oskuste/pädevuste kohta. Asjakohase ministeeriumi määratud ekspertidest koosnev komisjon võib seejärel anda täieliku või osalise kvalifikatsiooni. Samalaadne süsteem on kasutusel Luksemburgis.

Madalmaades saavad inimesed esitada oma kogemuste kirjelduse tunnustatud kogemussertifikaatide väljastajale töökoha taotluste esitamise või eksamikomisjoni poolt formaalse tunnustamise otstarbel. Soomes võimaldavad haridusseadused valideerida kogemusi mitmes haridusvaldkonnas ja mitmel haridustasemel.

26. novembril 2012. aastal jõudis nõukogu poliitilisele kokkuleppele mitteformaalse ja informaalne õppe valideerimist käsitleva nõukogu soovitusel kohta, mille kohaselt peaks liikmesriikidel hiljemalt 2012. aastaks kooskõlas riiklike tingimuste ja eripäraga ning nende poolt kohaseks peetaval viisil olema kasutusel mitteformaalse ja informaalne õppe valideerimise kord.

Noorte ettevõtlus: töökohtade ja pädevuste loomine

Ettevõtlust ei ole alati peetud tööhõive edendamise tavapäraseks viisiks. Ettevõtlus on siiski selge võimalus tööhõive edendamiseks ja noorte töötuse vähendamiseks⁶⁸. Veelgi enam, ideede olemasolu ja nende tegevusteks muutmine on üks elukestva õppe võtmepädevusi, mis on sätestatud komisjoni 2006. aasta võtmepädevusi käsitlevas soovitusel⁶⁹, ning on seega valdkonnaülene oskus ja edendab tööalast konkurentsivõimet (võimet endale töökoht luua).

Noored peavad tutvuma ettevõtluse tähendusega ja ettevõtjaks saamine peaks olema noore jaoks atraktiivne variant. Edukad ettevõtjad ja eeskujud on tähtsad noortes ettevõtlusmeelsuse edendamisel.

⁶⁸ Füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemine on töökohtade loomise jaoks tähtis: 85% uutest loodud ettevõtetest on vähem kui 10 töötajaga mikroettevõtted. Euroopa Liidus tekitavad uued asutatud ettevõtted keskmiselt 2 töökohta. Eurobaromeetri 2009. aasta uuringus on siiski märgitud, et ELis viitasid 28% inimestest, et järgmise viie aasta jooksul on füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemine kas väga tõenäoline või üpris tõenäoline. See näitaja on siiski väiksem kui Ameerika Ühendriikides ja Hiinas, kus järgmise viie aasta jooksul füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemist pidasid kas väga või üpris tõenäoliseks vastavalt 36% ja 49% inimestest.

⁶⁹ Komisjoni soovitusel võtmepädevuste kohta elukestvas õppes (2006/962/EÜ) sätestati, et tähtis on algatusvõime ja ettevõtlikkus, mis viitab inimese võimele mõtteid tegudeks muuta (ELT L 394, 30.12.2006):
http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/lifelong_learning/c11090_en.htm

2012. aasta alguses avaldas OECD noorte ettevõtlust käsitleva poliitilise kokkuvõtte⁷⁰, kus toodi esile, et kuigi noored ei ole ettevõtjana tegutsemiseks tõenäoline rühm (nende väheste kogemuste ja rahaliste vahendite tõttu), on neil huvi ettevõtluse vastu olemas ja paljud neist usuvad, et füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemine on otstarbekas. 2009. aasta Eurobaromeetri⁷¹ tulemused viitavad sellele, et kaks noorimat vanusegruppi (vanuses 15–24 ja 25–39) on füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemisest kõige rohkem huvitatud, kusjuures vastavalt 40 % ja 42 % inimestest vastasid, et järgmise viie aasta jooksul füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemine oli kas väga tõenäoline või üpris tõenäoline, mis oli märksa suurem kui vanusegruppide 40–54 ja üle 55 näitajad (vastavalt 29% ja 13%).

Noorte puhul võivad esineda eriomased tõkked, mis takistavad mõningatel neist ideesid projektideks muutmast. Kõnealused raskused hõlmavad ettevõtlusoskuste ja varasemate töökogemuste puudust ning lihtsat juurdepääsu rahastamisele. Euroopa Komisjon toetab juba noorte ettevõtlust koolides ja ülikoolides ettevõtluse arendamise teel Euroopa vahetusprogrammi Erasmus ettevõtjatele⁷² kaudu, mis võimaldab uutel ettevõtjatel olla võõrustatud kogunud ettevõtjate poolt.

Komisjoni eesmärk on mikrokrediidirahastu „Progress”⁷³ kaudu suurendada mikrokrediidi kättesaadavust neile, kes on valmis hakkama tegutsema füüsilisest isikust ettevõtjana või alustama mikroettevõtet ja kogema (nagu see on noorte inimeste puhul) tavapärase krediidi saamisel, sh tööturule sisenemisel tekkivaid probleeme. Tulevane Euroopa sotsiaalsete muutuste ja innovatsiooni programm⁷⁴ (2014–2020) jätkab mikro- ja sotsialettevõtjatele rahastamise võimaldamist.

Palgatoetused ja mittepalgalisel töajukulud⁷⁵

Mittepalgalisel töajukulud, näiteks töandja sotsiaalkindlustusmaksed, võivad piirata töajou nõudlust, eelkõige suhteliselt väikse produktiivsusega gruppide jaoks nagu noored, kes oma karjääri alustavad, kuna nende puhul esineb väga elastne (tundlik) töajou nõudlus. Seetõttu võib töajoule (eelkõige mittepalgalistele töajukuludele) avalduva maksukiilu kõrvaldamine eelarvele neutraalsel viisil, **nihutades** rõhuasetuse keskkondlike, tarbimise või vara maksudele, avaldada positiivset mõju töajou nõudlusele ja seega olla samuti vahend noortegarantii süsteemi edukuse tagamiseks. Tundliku töähõive nõudlusega gruppidele vähendamise **suunamine** omab eeldatavasti nende töähõivele positiivset mõju. Sellest hoolimata tuleb kavandamine ja rakendamine hoolikalt ette valmistada, et mitte avaldada kahjulikku mõju nende gruppide töähõive väljavaadetele, kes (napilt) nõuetele ei vasta.

Palgatoetused (värbamiskrediidid) võimaldavad makseid töandjatele, kes palkavad konkreetsest töötajate grupist, makstes nende palkadele toetusi. Neid võib samuti kasutada noortegarantii süsteemi edukuse tagamiseks, kuna nende abil on võimalik töähõivet suurendada. Värbamiskrediit vähendab töandjatele tekkivaid töajukulusid, suurendades nende valmidust muid töötajaid palkata, mille abil luuakse lõppkokkuvõttes uusi töökohti.

Töandjad peaksid suunama värbamistoetused **uute töötajate värbamisele**. Sel moel saavad nad motiveerida töandjaid osalema uute värbamiste koguarvus, luues seega töökohti, mida vastasel juhul

⁷⁰ Avaldatud komisjoni nimel ellu viidud uurimustöö „Euroopa ettevõtlustegevuste panoraam” raames: <http://www.oecd.org/regional/leedprogrammlocaleconomicandemploymentdevelopment/Youth%20Policy%20Brief.pdf>

⁷¹ Euroopa Komisjon (2009), *Eurobaromeeter*, „Ettevõtlus Euroopa Liidus ja mujal”.

⁷² <http://www.erasmus-entrepreneurs.eu>

⁷³ <http://ec.europa.eu/epmf>

⁷⁴ KOM (2011) 609, 6.10.2011.

⁷⁵ Palkade subsiidiumide ja mittepalgalistel töajukulude küsimusi on käsitletud töähõive paketi („Töövõimalusterohke majanduse taastamine”, COM(2012) 173, 18.4.2012) ja töähõivekomitee 2011. aasta temaatilises aruandes „Töähõive eesmärgi saavutamine” (Brüssel, 22. november 2011, 17239/11)

ei loodaks. Keskendumine haavatavatele gruppidele nagu noored võib avaldada positiivset mõju eelkõige juhul, kui värbamistoetused on kombineeritud sihtrühma aitamise muude jõupingutustega. Toetused on tõhusamad, kui tööturuasutuse poolt on praktika ettevalmistamise teel tagatud pakkumise ja taotluse hea kokkuviiimine ning võimalus noortele ja töötajatele järgida nõuandeid, kui see on vajalik.

Eespool nimetatud meetmete puhul tuleks riigiabi eeskirju arvesse võtta. Sel puhul tuleks tähele panna, et noorte värbamise edendamise üldisi meetmeid, mis on saadaval majanduse kõigi sektorite kõigile ettevõtetele, ei peetaks riigiabiks. Vastupidiselt võib valikulisi meetmeid, mis on näiteks piiratud teatavatele ettevõtete tüüpidele või teatavatele sektoritele või mis hõlmavad ametiasutuste kaalutusõigust, pidada riigiabiks, kui täidetud on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 muud tingimused.

Töøjõu liikuvus

Euroopa Liidu töøjõu-uuringul⁷⁶ põhinevad hiljutised prognoosid (2012. aasta esimene kvartal) viitavad sellele, et ligikaudu 3,0% ELi kodanikest (tööeas 15–64) elavad teises liikmesriigis. See tähendab ligikaudu 9,5 miljonit inimest. 2005. aastaga võrreldes on see arv palju suurenenud (+50%, kuna sel ajal oli see täpselt 2,0% ehk 6,2 miljonit inimest).

Kuigi töötuse tase ELis jääb kõrgeks, on paradoksaalselt ELis Euroopa vabade töökohtade seire kohaselt üle 2 miljoni vaba töökohta. Seda on peamiselt põhjustanud kooskõla puudumine töøjõu pakkumise ja nõudluse vahel ning töøjõu ebapiisav liikuvus piirkondlikul, riiklikul ja Euroopa tasandil.

Noored kuuluvad suurima liikuvusvõimalusega rühmade hulka. Töökogemused välismaal võivad lisada väärtust noorte elukestvade õppele ja karjäärivalikule⁷⁷ ning pakkuda neile rohkem töövõimalusi.

Töøjõu liikuvust võiks seega edendada, et tegelda noorte töötuse küsimusega eesmärgiga aidata tööandjatel leida oskusi, mida nad otsivad, aga mida nad ei leia oma kohalikul tööturul, ning võimaldada liikmesriikidel pakkuda igale noorele kvaliteetset töökohta, haridustee jätkamist, õppisõppe- või praktikavõimalust nelja kuu möödudes töötuks jäämisest või formaalharidussüsteemist lahkumisest.

Tööhõivepakett nõutakse tulemuslikumate, dünaamilisemate ja väiksema hõõrdumisega tööturgude olemasolu ning komisjoni 2013. aasta iga-aastases majanduskasvu analüüsis⁷⁸ rõhutati, et teatavate piirkondade ja sektorite puhul, kellel puuduvad nende vajadustele vastavad töötajad, tuleks kõnealuste pudelikaelade ja nõudlusele mittevastavustega tegelda suurema tööturul osalemise, paremate oskuste tasemete ja lihtsustatud liikuvuse teel. Olukorra parandamiseks peab tööhõive poliitika edendama tööalaseid üleminekuid, mis suurendavad produktiivsust ja töö kvaliteeti; töötajatel peavad olema õiged oskused ja inimesed peavad olema piisavalt liikuvad, et reageerida muudes liikmesriikides ja piirkondades olevatele vabadele töökohtadele.

Oskustesse investeerimine ja uute oskuste omandamine on määrava tähtsusega liikuvusest ja produktiivsusest edaspidi saadavas kasus. Tõepoolest, kaotused mõnegi liikmesriigi

⁷⁶ Eurostat, ELi töøjõu-uuring, (lfsq_pganws).

⁷⁷ See tähendab, et elukestva tööhõive rada võib hõlmata korduvrännet, s.o hõlmata võrdselt palju nii oma riigis kui ka välismaal töötamise perioode.

⁷⁸ COM(2012) 750, 28.11.2012.

konkurentsivõimes on paljuski selgitatavad halva produktiivsuse kasvuga, mida on põhjustanud ebapiisavad investeeringud poliitikasse ja vahenditesse. Oskuste poliitika tugevdamine on samuti ülioluline, et tegelda tööturul pakkumiskülje olemasolevate puudujääkidega ja nõudlusele mittevastavustega, ning selle järjena liikuvuse võimaldamisega.

Veelgi enam, tegelikku piisavate voolavustasemetega ELi-ülel tööturgu on võimalik luua alles siis, kui allesolevad õiguslikud ja praktilised takistused ettevõtete ja töötajate liikuvuselt on kõrvaldatud.

Selleks tegeleb Euroopa Komisjon praegu EURESi, Euroopa tööturuasutuste võrgustiku⁷⁹ ümberpaigutamisega. Reform muudab EURESi ELi-üleseks tööpakkumiste- ja taotluste kokkuvõimise, praktika ja värbamise vahendiks ning hõlmab teatavate kutsealade, sektorite ja rühmade (näiteks noored) jaoks sihtotstarbeliste liikuvussüsteemide kasutuselevõttu. Selle lähenemisviisi raames järgitakse pilootmeetme⁸⁰ „Sinu esimene EURESi töökoht” loogikat, mis on loodud, et aidata 18–30aastastel noortel eurooplastel leida töökoht ELi muus liikmesriigis. Nimetatud süsteem põhineb riiklike tööturuasutuste pakutaval toetusel (teave, tööotsing, värbamine ja rahastamine), mida antakse nii noortele töötajatele kui ka ettevõtetele, kellel on tekkinud vabade töökohtadega seonduvad kitsaskohad ja kes on huvitatud värbamisest väljaspool oma koduriiki.

3.4. EUROOPA PERSPEKTIIV

ELi struktuurifondide kasutamine

Vastustest, mis liikmesriigid andsid komisjoni noortepoliitikat käsitlevale küsimustikule, ning mis selgus noortele pakutavate võimaluste algatuse aruande tulemustest, on kõnealusel algatusel olnud tähtis osa ELi suuremahuliste rahastamisressursside (eelkõige Euroopa Sotsiaalfondist ja Euroopa Regionaalarengu Fondist) noorte töötuse meetmete suunas ümberjaotamise edasiviiva tegurina. Silmapaistev näide on Itaalia, kes oma ühtekuuluvuse tegevuskava raames on seni jaotanud kahes etapis ümber 6 miljardit eurot, millest märkimisväärne osa on suunatud tööhõive ja hariduse meetmetele.

Praegusel aastate 2007–2013 programmiperioodil toetab Euroopa Sotsiaalfond mitmesuguseid meetmeid, mille eesmärk on tööhõivele juurdepääsu parandamine ja töötajate jätkusuutlik kaasamine tööturule, keskendudes eelkõige pikaajalise ja noorte töötuse vältimisele. Liikmesriigid on eraldanud märkimisväärseid ressursse noorte koolidest tööle ülemineku parandamise ning täiendavate tööturgude integreerimise meetmetele, näiteks sihtotstarbeline aktiveerimispoliitika, palgatoetused, noorte ettevõtluse ja idufirmade loomise meetmed. Ajutised värbamistoetused on vahend, mida on liikmesriikides majanduskriisi kontekstis juba rakendatud ja mida saab toetada Euroopa Sotsiaalfondist. Euroopa Sotsiaalfondi tugi ajutistele värbamistoetustele peaks samuti olema kooskõlas teatavate riigiabi ja riikliku kaasrahastamise nõuetega. Euroopa Sotsiaalfondist toetatavad noortegarantii tegevuste/sekkumiste näited on esitatud II lisas.

Järgmist programmide koostamise perioodi 2014–2020 käsitlev Euroopa Sotsiaalfondi määruse ettepanek hõlmab sihtotstarbelist Euroopa Sotsiaalfondi investeerimisprioriteeti, mis on suunatud mittetöötavate ja mitteõppivate noorte jätkusuutlikule tööturgu integreerimisele. Liikmesriigid, kus on suur töötuse määr, peaksid seega määrama kindlaks noored töötud kui Euroopa Sotsiaalfondi kaudu

⁷⁹ C(2012) 8548, 26.11.2012.

⁸⁰ <http://ec.europa.eu/social/yourfirsteurosjob>

rahastamise konkreetse sihtrühma. Viimatinimetatu väljendab ELi eelarvetoetuse kaudu saadud tulemusi. ELi eelarvet võib samuti kasutada VKEde idufirmade ja füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise kaudu noorte töökohtade loomise toetamiseks.

Noorte tööhõive ja töäjõu liikuvuse toetamiseks kasutavad Euroopa Regionaalarengu Fondi asjakohased meetmed hõlmavad eelkõige VKEde ja äriinkubaatorite arendamise toetamist, haridusse ja sotsiaalsesse infrastruktuuri ning samuti riiklike tööturuasutuste infrastruktuuri investeerimist. Lisaks sellele edendab Euroopa Regionaalarengu Fond piiriüleste koostööprogrammide kaudu piiriüleste tööturgude integreerimist, sh piiriülest liikuvust, ühiseid tööhõive algatusi ja ühiseid koolituskursusi.

Noorte tööhõivet stimuleeritakse ja toetatakse samuti Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist põllumajanduse ja maapiirkondade ettevõtete arengu valdkonnas. Maapiirkondade noortel on võimalus luua oma põllumajandusettevõtted, alustada maapiirkonna ettevõtet või osaleda erinevates koostöötegevustes, mida on võimalik Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi kaudu toetada. Noored võivad samuti saada asjakohast koolitust ja kutsenõustamist, kuidas oma ettevõtet hallata ja juhtida. Nad võidakse samuti kaasata oma elukoha kohalikku arengusse LEADER-algatuse kaudu⁸¹.

Seega eeldatakse, et tulevased partnerluslepingud ja rakenduskavad pööravad suurt tähelepanu noorte koolist tööle ülemineku ja tööturgu integreerimise küsimustele. Lisaks sellele julgustatakse liikmesriike määrama järgmisel programmide koostamise perioodil kindlaks lähema koostöö võimalused ja integreeritud lähenemisviisid viie ühise strateegilise raamistiku fondi⁸² puhul, et tagada kõikehõlmavad lahendused. Selles kontekstis hõlmab noorte integreerimine mitut omavahel seotud poliitika valdkonda nagu haridus, tööhõive, sotsiaalne kaasamine ja sotsiaalne ettevõtlus, majutus- ja ärikeskkond, mis nõuaksid investeeringuid mitmest ühise strateegilise raamistiku fondist. ELi eelarve seisukohast võiks noortegarantii eelkõige olla tulemuslik poliitiline vahend, mis näitab pikaajalise mõjuga meetmetesse ELi investeeringute tegemise lisandväärtust.

Aastate 2007–2013 programmide koostamise perioodil aitas komisjon liikmesriike noorte tööhõive poliitikate valdkonnas vastastikuse õppimise ja ühissetepanekute koostamise valdkonnas Euroopa noorte tööhõive võrgustiku kaudu, mida kaasrahastatakse Euroopa Sotsiaalfondi tehnilisest abist⁸³. Enne järgmise programmide koostamise perioodi jaoks ELi ühise strateegilise raamistiku fondide määruse vastuvõtmist arutab Euroopa Komisjon liikmesriikidega nende esialgseid arusaamu peamistest riigipõhistest probleemidest.

Praegusesse programmide koostamise perioodi struktuurifondide kaasamise kiirendamiseks peaksid liikmesriigid aktiivsemalt proovima täies mahus rakendada noorte aktiivsuse meetmeid, mis on juba kasutusel (eelkõige pärast rahade ümberjaotamist). Korraldusasutused võiksid koostöös sotsiaalpartneritega ja Euroopa Sotsiaalfondi projektiettepanekute kutsete koostamisel määratleda meetmed, mille rakendamine saab kõige kiiremini ja kõige tulemuslikumalt anda noorte tööhõive või koolituse garantii. Sellisteks vahenditeks võivad näiteks olla koolituskviitungid ja ettevõtlustoetused. Komisjon julgustab samuti lihtsustatud kulumeetodite kasutamist, mis seisneb kindlaksmääratud summades teatavate kuartiklite jaoks, kohaldades ühikukulude ja kogusummade standardmäärasid, et edendada projekti arvepidamist ja rakendamist. Lihtsustamine ja tulemuspõhine juhtimine on viidud järgmise tasemeni komisjoni regulatiivsetes ettepanekutes programmide koostamise perioodi 2014–

⁸¹ http://enrd.ec.europa.eu/leader/en/leader_en.cfm

⁸² Euroopa Sotsiaalfond, Euroopa Regionaalarengu Fond / Ühtekuuluvusfond, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond, Euroopa Merendus- ja Kalandusfond.

⁸³ www.youthemploymentnet.eu

2020 jaoks ühiste tegevuskavade kasutuselevõtu kaudu. Kõnealused laiaulatuslikud projektide komplektid, mille aluseks on eelnevalt kindlaks määratud ja eelnevalt kokku lepitud poliitilised tulemused, võiksid olla paindlik ja tulemuslik vahend selle tagamiseks, et ELi eelarvest toetatakse poliitilisi eesmärke. Mõned liikmesriigid rakendavad juba praeguse perioodi ajal samalaadseid meetmeid.

Euroopa poolaasta

Komisjon võtab endale kohustuse jälgida noortegarantii süsteemide rakendamist ning samuti nende mõju liikmesriikides. Komisjon teeb seda eelkõige Euroopa poolaasta ja riigipõhiste soovituste raames.

Konkurentsivõime suurendamiseks ning aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärkide saavutamiseks on Euroopa Komisjon loonud majandusliku poliitika koordineerimise iga-aastase tsükli – Euroopa poolaasta.

Euroopa poolaasta algab, kui komisjon võtab aasta lõpus vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, kus on sätestatud ELi lühiajalised ja keskpika ajavahemiku prioriteedid majanduskasvu ja töökohtade loomise edendamiseks. Aprillis esitavad liikmesriigid oma stabiilsus- või lähenemisprogrammid ja riiklikud reformikavad. Komisjon analüüsib kõnealuseid dokumente mais ja juunis, et hinnata iga-aastases majanduskasvu analüüsis määratud prioriteete, ning annab hinnangu varasemate soovituste täitmiseks tehtud edusammudele. Lõpetuseks väljastab komisjon riigipõhised soovitused, mille nõukogu võtab juuni lõpus formaalselt vastu.

Kuna majanduskriis rasis rängalt ka noori, siis on noorte töötus olnud kahe esimese Euroopa poolaasta raames tähtsal kohal. 2011. aastal viidati iga-aastase majanduskasvu analüüsi paketi kadunud põlvkonna tekke vältimiseks noorte jaoks kohaste meetmete võtmise tähtsusele ja kõnealust sõnumit kinnitati 2012. aasta iga-aastases majanduskava analüüsis. Paljud liikmesriigid on saanud riigipõhiseid erisoovitusi, mis seonduvad tööturul noorte olukorra parandamisega⁸⁴. Kõnealust raamistikku kasutatakse, et jälgida neid samme, mille liikmesriigid on võtnud noortegarantii süsteemide rakendamiseks (ja nende mõju).

2013. aasta iga-aastases majanduskasvu analüüsis⁸⁵ rõhutas Euroopa Komisjon, et liikmesriigid peaksid tagama noorte puhul koolist tööle ülemineku ja rakendama noortegarantii süsteeme, mille alusel kõik kuni 25aastased noored saavad hiljemalt nelja kuu möödudes töötuks jäämisest või formaalharidussüsteemist lahkumisest töö-, haridustee jätkamise, õpipoisiõppe- või praktikapakkumise. Selliseid süsteeme võib kaasrahastada Euroopa Sotsiaalfondi vahenditest.

Üksteiselt õppimine

Vastastikune õppimine on ülioluline vahend, et liikmesriigid saaksid eduka noortegarantii saavutada.

⁸⁴ Selles raamistikus peaksid liikmesriigid keskenduma rohkem oskuste arendamisele (FI, ES), kohandama haridus- ja koolitussüsteeme ning noorte oskusi tööturu vajadustele ja/või suurendama õpipoisiõppe võimaluste kättesaadavust (DK, EE, FR, ES, LT, LV, LU, MT, PL, SK, SI, UK). Nad peaksid edendama stiimuleid ettevõtetele noorte palkamiseks (IT) ning edendama füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemist ja idufirmasid (CY, IT). Neid kutsutakse vähendama haridussüsteemist väljalangemise määrasid ja haridussüsteemist varakult lahkumist (AT, DK, HU, ES, IT, LV, MT, UK) ning parandama haavatavate gruppide juurdepääsu haridusele ja koolitusele (BG, DE, HU, SK). Lisaks sellele kutsutakse neid tegelema tööhõive kaitse õigusaktide asümmeetriaga eri tüüpi lepingute vahel ja vähendama tööturu killustatust (FR, IT, LT, PL, SE, SI).

⁸⁵ COM(2012) 750, 28.11.2012.

Vastastikuse õppimise programmid ja algatused võimaldavad jagada teadmisi ja eksperdiõskusi samalaadsete probleemidega tegelevate tegutsejate vahel. Üksteiselt õppimine ja nende kogemuste kasutamine, mida on võimalik rakendada oma enda riikliku/piirkondliku/kohaliku olukorra jaoks, on kulutasuv viis uute oskuste ja pädevuste omandamiseks, et tegelda uute tööturu probleemidega.

Seda laadi ülesande tulemused võimaldavad teatavate elementide ja asjaolude ülekannet ühelt riigilt teisele ning nende kohaldamist kohalikus/riiklikus kontekstis. Liikmesriigi tasandil seda laadi ülesande kordamine võib aidata levitada teadmisi asjaomaste partnerite hulgas ja tõsta nende võimekust teha oma tööd tõhusamalt. See tähendab samuti uute süsteemide rakendamisel riski vähendamist ja investeringute suurema tagasiteenimise tagamist varem kontrollitud poliitika variantide kaudu.

Euroopa tasandil on tööhõive valdkonnas **vastastikuse õppe programmi** eesmärk edendada vastastikust õpet valitsemise kõigil tasanditel ja parandada kõige efektiivsemate poliitikate ülekantavust⁸⁶.

2013. aastal ja sellele järgnevatel aastatel võis vastastikuse õppe programm keskenduda noortegarantii süsteemi käsitlevate teadmiste ülekantavausele samalaadsete mittetöötavate ja mitteõppivate noorte seaduspäradega liikmesriikide vahel või mitmete takistustega gruppide puhul konkreetsete olukordade lahendamisele. Sellega tagataks, et kõige tõhusamad poliitikad ja meetmed on teada kõigile asjaomastele sidusrühmadele kõikjal liikmesriikides, ja see aitaks tulevaste noortegarantii süsteemide koostamisel ja elluviimisel.

Euroopa Komisjon jätkab samuti Euroopa riiklike tööturuasutuste võrgustiku kaudu noortegarantii süsteemide kasutuselevõtu ja rakendamise seiret ning kogub kogemusi riiklikest programmidest. Lisaks sellele toimub tulevikus tihedam kooskõlastamine sotsiaalse avatud koordineerimise meetodi vastastikuse õppe programmi raames, riiklike tööturuasutuste vahelise dialoogi kaudu ning vajaduse korral toetab komisjon muid teabevahetusi, et vältida nii sisulisi kui ka ajalisi kattuvusi.

Vastastikuse õppe protsessis võetakse samuti arvesse väljastpoolt ELi saadud kogemusi, mis võivad kasulikud olla. Lisaks sellele proovitakse protsessi raames täiustada ja laiendada muude sidusrühmade, eelkõige sotsiaalpartnerite, aga ka valitsusväliste organisatsioonide, haridusasutuste, rahvusvaheliste organisatsioonide jne osalemist, et tagada tulemuste kohta teabe laiem levitamine.

20. augustil 2012 algatas komisjon pakkumiskutse noortegarantii süsteemi käsitleva **Euroopa Parlamendi ettevalmistava tegevuse** raames, mida rahastati 4 miljoni euroga. Kõnealuse kutse eesmärk on toetada aktiveerimismeetmete partnerlusi, mis on suunatud noortele noortegarantii süsteemide raames elluviidavate projektide kaudu riiklikul, piirkondlikul või kohalikul tasandil.

Kõnealuse kutse alusel valitud projektidest saadud kogemused tagavad ELi liikmesriikidele mitmesugused skeemid, seaduspärad ja praktilised soovitused noortegarantii loomiseks, et rakendada noori ja tööturгу integreerimist käsitlevaid tulevasi Euroopa Liidu rahastamise skeeme, mis on aluseks tulevasele Euroopa Sotsiaalfondi meetmele. Komisjon korraldab kõnealuse kõigile ELi liikmesriikidele esitatava kutse alusel erinevate skeemide, seaduspärade ja praktiliste soovituste esitamiseks kõigile ELi liikmesriikidele (eelkõige Euroopa Sotsiaalfondi korraldusametitele) väärtustamiskonferentsi ja eeldab, et nad kasutavad täiel määral rahastatud projektide tulemusi.

⁸⁶ 2011. ja 2012. aastal käsitleti vastastikuse õppe programmi raames näiteks noortele haridusest/koolitusest tööturule kiire ülemineku tagamise võimalusi, seda samuti näiteks kõrge kvalifikatsiooniga noorte ja kaheosalise koolituskeemi läbinud noorte puhul.

Euroopa sotsiaalmajanduslikud teadusuuringud on juba pikka aega keskendunud noorte töötusele ja nende sotsiaalse tõrjutuse asjaoludele (ja kaasamise võimalustele). Kõnealuste projektide komplekti tulemuste kokkuvõte on hiljuti esitatud poliitika läbivaatamistes⁸⁷, mis hõlmavad teaduslikke tulemusi ja poliitilisi soovitusi tööhõive, hariduse ja koolituse, noorte ja sotsiaalpoliitikate kohta.

7. raamprogrammi viimasel aastal on sotsiaal- ja humanitaarteaduste programm nõudnud suuremahulise integreeritud teadusprojekti Euroopas noorte töötuse kõrvaldamine⁸⁸ elluviimist. Eesmärk on saada põhjalik arusaamine noorte hulgas väga kõrgete töötuse määrade põhjustest ja hinnata selle nähtuse leevendamiseks koostatud tööturupoliitikate tulemuslikkust.

Noortegarantii süsteemide hindamine ja pidev parandamine

Nii riiklikul kui ka ELi tasandil on vajalik kõigi toimingute ja programmide hindamine, mis aitavad kaasa noortegarantii süsteemide loomisele. Nad võimaldavad tõepoolest olemasolevate süsteemide pidevat täiendamist ja täiendavaid sisendeid Euroopas noorte töötuse vähendamiseks rakendatavatele poliitikatele.

Seni on ellu viidud vähe seda laadi ülesandeid. 12 osaleva ELi liikmesriigi⁸⁹ riiklikud tööturuasutused andsid teada, et mitmest riiklikust juhtumist (näiteks Austrias või Prantsusmaal) nähtusid enne ja pärast meetme rakendamist abisaajate jälgimise võimalused, mis ei võimalda ainult meetmete tulemuste hindamist, aga ka kõige kulutasuvamate algatuste kindlaks määramist.

Selles ulatuses andmete kogumist peeti siiski mitmes riigis andmekaitse nõudeid arvesse võttes võimatuks, tuues seega esile vajaduse pigem sihtotstarbeliste hindamisuuringute või võrdlusuuringute järele.

Lisaks sellele tuleb isegi riikides, kus on olemas hindamissüsteemid, luua veel tugevam side aluseks oleva tõendusmaterjali ja saadud tulemuste organisatsiooniliseks õppimiseks ja (tulevaseks) poliitika koostamiseks kasutamise viisi vahel.

Ühendkuningriigis on loodud noorte üleminekute analüüsi keskus, et esitada tõendusmaterjali noorte tehtud üleminekute kohta ja aidata teavitada valitsuse põhipoliitikast, näiteks hariduses ja koolituses osalemise vanuse tõstmise 18 eluaastani. Noorte üleminekute analüüsi keskus on mehhanism, mille abil Ühendkuningriik proovib parandada arusaama lapsepõlve ja täiskasvanuea vahelisest perioodist ning selle aja jooksul muutumisest, keskendudes eelkõige sellele, mida sellest on võimalik teada saada mitmesuguste poliitiliste sekkumiste tõenäolise tulemuslikkuse kohta.

Eurofound avaldas hiljuti lühikese aruande⁹⁰, milles hinnatakse Rootsi ja Soome kogemusi noortegarantii süsteemidega, mis toob esile nende tugevuste ja nõrkuste hindamise viisid.

Komisjon teeb samuti koostööd asjakohaste partnerorganisatsioonidega nagu Eurofound, ILO ja OECD, et tagada nende meetmete ja programmide täiendav hindamine, mis aitavad kaasa noortegarantii loomisele, et oleks võimalik välja töötada rohkem tõendusmaterjalil põhinevaid

⁸⁷ Poliitika läbivaatamised „Uued oskused ja töökohad Euroopas: teed täieliku tööhõive ja ühiskondlikult tõrjutud noorte sotsiaalse kaasamise suunas” (Euroopa Komisjon, 2012)
http://ec.europa.eu/research/social-sciences/pdf/new-skills-and-jobs-in-europe_en.pdf
http://ec.europa.eu/research/social-sciences/pdf/social-inclusion-of-youth_en.pdf

⁸⁸ SSH.2013.1.2-1. „Euroopas noorte töötuse kõrvaldamine” (ELi rahastus: minimaalselt 4 000 000 eurot, maksimaalselt 5 000 000 eurot)

⁸⁹ AT, BE, DE, DK, EL, FR, HU, IT, LT, LU, NL, PL ja Norra (vt allmärkus 46).

⁹⁰ Eurofound (2012), „Noortegarantiid: kogemused Soomest ja Rootsist.”

poliitikaid ja sekkumisi selle alusel, mis töötab, kus, miks ja kelle jaoks, pöörates eritähelpanu noorte soole ja mitmekesisusele, tagades seega ressursside tõhusa kasutamise ning investeerimistulu.

Teadlikkuse suurendamine

Noortegarantii kiire kasutuselevõtu tagamiseks kõigi noorte poolt kõigis liikmesriikides tuleb tagada süsteemide märgatavus. Süsteemide olemasolu, nende toimimise viiside ja noorte jaoks võimalike skeemidele juurdepääsu viiside reklaamimiseks on vajalikud teadlikkuse parandamise tegevused.

Noorteorganisatsioonid, noorte teabeteenistused, riiklikud tööturuasutused, ametiühingud ja muud asjakohased sidusrühmad nii ELi kui ka riiklikul tasandil on noortegarantiiga seotud teabe loomulikud edastajad.

Noorteni jõudmiseks on loomulikult iseenesest mõistetav kasutada sotsiaalmeediat (näiteks Facebook). Siiski võib ette näha tavapärasemat meediat kasutavaid teabekampaaniaid (televisioon ja näiteks noortele spetsialiseerunud kanalid, raadio, trükiajakirjandus, noorsooajakirjandus jne), kuna need võivad samuti olla suunatud vanematele, kes võivad oma lapsi toetada, kui on vaja näiteks tööturuasutuses registreeruda.

Uuest garantiist inimestele teada andmiseks ja asjakohaste tegutsejate (riigiametnikud, ettevõtja, tööturu liidud, noored, nende vanemad jne) seda rakendama kohustamiseks algatas Soome töö- ja majandusministeerium septembris ja oktoobris 15 linna külastava rändnäituse. See rändnäitus pidi samuti olema platvorm, mille kaudu kohalikud ametivõimud saaksid kohalikul tasandil noortegarantii koordineerimiseks ja rakendamiseks võrgustiku luua. Selleks tegevuseks eraldati ligikaudu 100 000 eurot, mis hõlmas parimate tavade käsiraamatut, veebisaiti ⁹¹ (Soome, Rootsi ja peagi inglise keeles) ning lühikest videot.

Komisjon kasutab omalt poolt Euroopa noorteportaali ja peab sidet teabekampaaniatega nagu „Noorte liikuvus”⁹², „Mitmekesisuse poolt, diskrimineerimise vastu”⁹³ ning „Meil on tõsi taga”⁹⁴, et edendada noortegarantiiid kõikjal ELis.

---

⁹¹ www.youthguarantee.fi
⁹² <http://europa.eu/youthonthemove>
⁹³ www.stop-discrimination.eu
⁹⁴ <http://we-mean-business.europa.eu/>

ANNEX 1

Youth-related measures currently in place in Member States and Croatia

C/try	Vocational training, Apprenticeship Traineeship measures	Early intervention and activation measures	Labour market integration measures, including subsidies to employers
AT	<p>“<i>Training Guarantee</i>” for apprentices: young people until the age of 18, who cannot find a company-based apprenticeship, are given the opportunity to learn an apprenticeship trade in a supra-company training institution.</p> <p>“<i>Production Schools</i>”: reintegrating young people having dropped out from school or from an apprenticeship into the education and training system and the world of work.</p> <p>“<i>Apprentice Coaching</i>”, pilot project starting in Upper Austria, Styria, Tyrol and Vienna: additional support to apprentices and to companies offering apprenticeship places incl. legal advice services, mediation and crisis intervention; training manuals for some important sectors with best practice examples about ways of designing training within a company; central clearing office for final apprenticeship exams and a certificate for examiners are being developed.</p> <p>PES supports the integration of disadvantaged groups and young women who take up apprenticeships in male-dominated professions.</p>	<p>“<i>Youth Coaching</i>”: early intervention against school drop-out and supporting young people (in their last year of compulsory education, NEETs until 19 and those with special educational needs or disabilities) in their transition from school to work - 2012 pilot project in Vienna and Styria, to be extended to the rest of Austria in 2013.</p>	<p>“<i>Youth Placement Foundations</i>” Companies having trouble to find adequate staff for certain posts cooperate with PES in finding the best suitable participants among unemployed (19-24) in order to subsequently provide them with closely job-related qualification measures (enrolment has only just started).</p> <p>Alongside basic subsidies, quality-related and labour market-related incentives are offered to encourage employers to establish additional apprenticeship places and improve the quality of training for the about 130,000 apprentices per year.</p>
BE	<p>End of July 2012, the <i>Federal government</i> budgeted the means to create 10,000 subsidised traineeships as of 2013 for youngsters exiting the education system without a secondary education degree, to be implemented in close cooperation with the regions.</p>	<p><i>Brussels-Capital region</i>: funded actions targeting young people.</p> <p><i>Flanders</i>: ESF funded “<i>Work@telier</i>” targeted at long-term unemployed youth, and measures for work</p>	<p>The <i>Federal government</i> has also committed the resources necessary to increase the existing reductions of social security contributions for low-qualified young job seekers as of 2013. A new social security contribution reduction will be</p>

	<p>Support for apprenticeships in all regions and communities, notably through various schemes of subsidised “<i>Individual Vocational Traineeships</i>”.</p> <p><i>Flanders</i>: renewed “<i>Career Agreement</i>” (2012-2014) provides for closer follow-up of low-skilled youth. As of January 1, 2013, young people with no degree, who did not manage to build up any significant work experience, will be guided towards existing vocational training, in-company training and/or apprenticeship schemes. The ambition is to have the entire target group participate in an intensive activation trajectory (work experience or vocational training) by June 2013.</p>	<p>placement and traineeships to early school leavers.</p> <p><i>German-speaking Community</i>: ESF programme includes 15 different initiatives focused on young job seekers.</p> <p><i>Walloon Region</i>: ESF funded support to young people, in particular through individualised guidance (former Job Tonic initiative).</p>	<p>introduced for medium qualified youngsters.</p> <p>Regional governments subsidise the apprentice's wages and social contributions provided certain conditions with regard to training and ulterior employment are met (concrete modalities and support vary by region and target group).</p>
BG	<p>Under the ESF-supported Human Resources Development Operational Programme (HRD OP) there are four on-going operations promoting youth traineeships (targeting secondary school and university students), including for disadvantaged groups.</p>	<p>An Agreement on exchange of information between the Ministry of Education, Youth and Science (MEYS) and the Ministry of Labour and Social Policy (MLSP) was signed in July 2012 to facilitate the implementation of the “European Youth Guarantee”. Within four months of leaving school, young people will be offered employment mediation services, training and subsequent employment.</p>	<p>A recently signed (June 2012) national agreement “First job” has united the efforts of the government and the social partners towards increasing youth employment by promoting opportunities for a first professional experience.</p>
CY	<p>Under the ESF co-financed Operational Programme, post-secondary Institutes of Vocational Education and Training are to be established (Ministry of Education and Culture).</p> <p>A subsidy scheme co-financed by the ESF and implemented by the Cyprus Productivity Centre (CPC) to promote the employment and in-company training of apprenticeship students.</p> <p>“<i>Scheme for the Job Placement and Training of Tertiary Education Graduates</i>”: consolidated programme operated by Human Resource Development Authority (HRDA) for the integration of highly qualified young people into the labour market by providing on-the-job experience in a company for a period of 12 months.</p> <p>Training programmes for the unemployed:</p>		<p>HRDA subsidises wages paid by employers to apprentices who attend classes in technical schools; also funds the practical training of final year students who follow the practical direction of technical schools; and subsidises enterprise-based practical training of students of the Higher Hotel Institute of Cyprus.</p>

	<p>- Under accelerated initial training programmes for newcomers and other unemployed people in occupations currently in demand, priority is given to those up to age 25;</p> <p>- Under scheme for improving the employability of the unemployed through training and work experience programmes (with ESF support), at least 30% of participants should be under 30.</p>		
CZ	<p>“<i>Traineeships in Companies - education through practice</i>”, a new ESF-funded project (09/2012-10/ 2014) providing internships in companies for several months, in sectors of the future, involving mainly graduates, but also other groups who lack work experience to complete their skills profiles. If successful, the internships might become a 'standard' offer of assistance to the unemployed.</p>	<p>The “Individual Action Plan” defines the procedure and timetable for implementation of measures to increase job opportunities. It is elaborated and signed if a job applicant is registered as unemployed continuously for more than 5 months.</p>	
DE	<p>The “<i>National Training Pact</i>” aims at increasing the educational attainment of young people. It aims at offering a training or apprenticeship option to every young person who is interested in vocational training and who fulfils necessary requirements.</p> <p>“<i>Entry-level qualifications</i>” offer 6 to 12 months of company-based pre-training courses in order to qualify individuals for apprenticeships and to improve the matching between applicants and companies.</p>	<p>Some 2,000 schools can now profit from the assistance of career start coaches under the “<i>Career Entry Support</i>” programme to help their students successfully complete the transition to career training.</p> <p>Public Employment Services (PES) support young people in preparing and obtaining qualifications needed on the labour market, including those with disabilities.</p> <p>“<i>Initiative to Support Structural Change</i>”: low-skilled to acquire vocational qualifications or learn employable skills via modular courses, if full vocational programme is not completed in one go.</p> <p>The “<i>Abschluss und Anschluss – Bildungsketten bis zum Ausbildungsabschluss</i>” initiative aims to support young people entering the workforce and to prevent long transition periods from school to work.</p>	<p>Companies participating in the “Entry-level qualifications” receive up to EUR 216 per month to cover the social security contributions for trainees.</p>
DK	<p>Since 2009, the Danish Parliament has agreed upon five agreements focusing on increasing training places in companies. The latest agreement from November 2011 (Increased efforts for more company training places in</p>	<p>Young people under 30 are entitled to a first interview at a jobcentre within one month of unemployment. Everyone has a right – and duty – to receive active labour market measures within three months of unemployment. Young</p>	<p>Bonus of up to EUR 9,333 to private and public employers who enter into a training agreement with a trainee.</p>

	<p>2012') entails the creation of 7,400 internships and 3,000 school-based training positions in 2012 (a 25% increase compared to 2009).</p> <p>The 2013 draft budget agreement, proposed by the Danish Government, provides that an "education and apprenticeship guarantee" should be offered within the vocational youth education system.</p>	<p>people under 25 receive lower benefits in order to create an incentive to take up education or find a job.</p> <p>The August 2012 proposal for a "Youth Package", to be implemented in 2013, includes help for more young people (18-30) to be in education, internship or work, including inter alia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bridging education programmes for uneducated young people; - placing internship consultants in schools to help young people find an internship; - allocating funds for long-term unemployed skilled and un-skilled young people; - developing graduate job partnerships. <p>In order to increase the employability of young people and lower the drop-out rates, the Danish Government proposed to better target vocational youth education towards the needs on the labour market.</p>	
EE	<p>An apprenticeship training scheme offers unemployed people practical work experience and improve their professional skills and knowledge. Nine pilot projects are running for youth (16-29) without any professional education.</p> <p>Career counselling services and work practice schemes provided by the PES for young job-seekers.</p>	<p>Under the EuroPlus Pact 2012, programmes will be developed to offer formal education to young people aged 16-29 who lack specialised education, as well as for outreach to at-risk youth and their inclusion in active labour market measures and education.</p> <p>ESF-funded KUTSE programme invites students who have dropped out from vocational education back to school to finish their studies.</p> <p>ESF-funded TULE programme allows university drop-outs to finish their higher education studies free of charge.</p>	<p>Wage subsidy is the main incentive measure for employers to recruit long-term unemployed people; more favourable conditions for young unemployed (16-24).</p>
EL	<p>Various schemes largely co-financed by ESF:</p> <ul style="list-style-type: none"> - career guidance services offered by vocational training 	<p>Job search assistance to unemployed youth through the Greek Manpower Organisation (OAED).</p>	<p>Preparation of an action plan consisting of targeted interventions to boost employment and entrepreneurship among young people, to be mainly supported with funds under the Greek</p>

	<p>and tertiary education institutions;</p> <p>- acquisition of first work experience for vocational education and training graduates.</p> <p>On-going ESF co-funded operation offering work-based training opportunities for students in upper secondary, post-secondary and tertiary education.</p> <p>The Ministry of Education, Religious Affairs, Sport and Culture operates work-based training schemes for tertiary education, as well as for vocational training students.</p> <p>An ESF co-financed scheme for post-secondary maritime education students is also running.</p>		<p>National Strategic Reference Framework 2007 – 2013.</p> <p>Employment subsidy schemes:</p> <p>OAED provides incentives to employers to accept students for internships (where the employer pays 80% of the wage of an unskilled worker to the trainee and OAED reimburses the employer up to 50% of the total amount/wage paid).</p>
ES	<p>The Spanish system provides for concrete measures regarding apprenticeship and training, such as the "on the job training contract" and a new "training account" for each young unemployed.</p> <p>Since 2011, law introduced traineeships in enterprises without the obligation of subsequent job offer, for 3-9 months, aimed at young unemployed (18-25) with a specific academic degree or a professional accreditation certificate. Participants receive a grant for at least 80% of the current minimum wage (EUR 641/ month).</p> <p>The labour market reform of February 2012 introduced a "training and learning contract" (1-3 years) which foresees a system of alternating remunerated work and vocational training activity, for young workers (16-25) lacking professional qualification and seeking for an internship.</p> <p>Royal Decree implementing a contract for training and learning and providing the basis of dual vocational training.</p>	<p>ESF co-finances specific measures for disadvantaged young people, mainly through the national OP Fight against Discrimination.</p> <p><i>Envisaged:</i> reallocation of ESF financing towards actions to support the employability of young people; to support public employment services to reinforce the measures to combat early school leaving and promote vocational training; to explore the possibility of pilot projects for dual vocational training.</p>	<p>The labour market reform of February 2012 established a new individual right to professional training (20 hours per year).</p>
FI	<p>More study places in vocational education, regional redistribution of the study places according to changes in age groups, changes of the acceptance criteria for vocational education & training. The "Education Guarantee" includes</p>	<p>A revamped "Youth Guarantee" in 2013: each person younger than 25 and each recent graduate under 30 will be offered work, a traineeship, or a study, workshop or labour market rehabilitation place, within 3 months of</p>	<p>The apprenticeship training pilot project supports both the training organiser and the employer (EUR 800/month) by providing additional</p>

	<p>an apprenticeship training pilot project's aiming to develop apprenticeship training into a suitable form of training for young basic education graduates.</p>	<p>becoming unemployed.</p> <p>The Guarantee also includes an “<i>Education Guarantee</i>”: each comprehensive school graduate will be guaranteed a place in further education, workshop activity, rehabilitation or similar.</p> <p>A temporary “<i>Skills programme for young adults</i>” (2013-2016): additional places will be targeted to those (20-29) who have only attended comprehensive school.</p> <p>Youth outreach work as early as possible towards those under 29 at risk of exclusion directing them to low-threshold services that promote their growth and independence as well as access to education and work.</p> <p>“<i>Youth workshops</i>” provide young people with the opportunity to work under guidance and support as well as a tailored pathway to education, help towards completing one’s education by working together with the education provider, or support finding employment through the open labour market.</p> <p>More training, language courses and counselling will be provided to reduce the NEET risk among young immigrants.</p> <p>Additional resources and more career counselling for young job seekers in the employment offices, increased municipal responsibility in counselling comprehensive school graduates.</p>	<p>resources.</p>
<p>FR</p>	<p>“<i>Contrat d'apprentissage</i>” (apprenticeship contract) for young people from ages 16 to 25.</p> <p>“<i>Contrat de professionnalisation</i>” for young people of 26 or more.</p>	<p>The “<i>Ecoles de la deuxième chance</i>” (“second-chance schools”) target young people under 26 who left the education system without a diploma or professional skills.</p> <p>20 Centres “<i>Défense deuxième chance</i>” offer guidance and training to young people with no skills or diploma, managed by the “<i>Etablissement public d’insertion de la Défense</i>” and placed under the authority of the Ministry of Defence. Since February 2012, extended to young,</p>	<p>New measures in 2011 to foster apprenticeships and work-training combinations (“<i>alternance</i>”) for young people, mostly consisting of financial incentives to enterprises and more flexibility.</p> <p>Apprenticeships in enterprises are based on a system of quotas: in case of an insufficient number of apprentices, the company has to pay a fee. Since</p>

		<p>underage offenders.</p> <p>Existing schemes targeting low-skilled young people with personalised support:</p> <ul style="list-style-type: none"> - "<i>Contrat d'insertion dans la vie sociale</i>" (CIVIS) is a contract between a young person and a local authority ("<i>mission locale</i>"), responsible for integrating young people both professionally and socially. - "<i>Contrat d'autonomie</i>", consisting in guidance towards employment, a training leading to qualifications or entrepreneurship, within six months, is present in 11 French "<i>départements</i>" where young people face major difficulties in accessing employment. 	<p>March 2011, this quota has been raised.</p> <p>Two major reforms of the new government target unemployed and disadvantaged young people:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 150,000 full-time "<i>Emplois d'avenir</i>" (in 2013-2014) for young people (16-25) with no or low qualification, living in urban or rural deprived areas with highest youth unemployment rates. The State will pay for 75% of the young person's gross remuneration for three years - "<i>Contrat de génération</i>", to promote both young and older workers' employment, by providing training for young people (under 30) delivered by senior colleagues.
HU	<p>The "Traineeship programme" gives opportunities to young career starters to gain work experience as trainees in SMEs.</p>	<p>Advisory system and career services will be provided to students and pupils in order for them to better plan their education path and prevent early drop-outs.</p> <p>Job-seekers receive a tailor made support including training, employment subsidies and job-search assistance. According to recent plans, housing subsidy will be introduced in order to promote mobility among others of young people. Young job-seekers will represent 23% of the participants.</p>	
IE	<p>A number of apprenticeships are up running.</p> <p>Traineeship programmes provide entry-level occupation-specific training and integrate formal training from the Irish National Training and Employment Authority (FÁS) and workplace coaching with a host employer. All programmes are fully certified. Traineeships are open to all unemployed people, including young job seekers.</p> <p>The national "<i>JobBridge</i>" programme provides work</p>	<p>Young people, who are unemployed, once they have been on the Live Register for three months, are referred to the employment service for a guidance interview and additional support in order to identify and address specific difficulties they face in securing employment. The aim is to profile newly unemployed people when they enter the Live Register, as a basis for immediate referral of those most needing assistance.</p>	<p>"<i>Pathways to Work</i>" is to provide those who are unemployed with the appropriate training and skills to avail of the job opportunities, which will arise as the economy recovers.</p> <p>"<i>Action Plan for Jobs</i>" will support the creation of 100,000 net new jobs by 2016)</p>

	<p>experience placements for 6-9 months</p>	<p>Young people leaving education with Leaving Certificate or higher qualifications who face difficulty in finding work can register with the employment service for assistance with job search.</p> <p>For early school leavers (under 18 years and with no Leaving Certificate) who seek to register with the employment service, the emphasis is on encouraging them to stay on at school and complete it. If this is not possible, they can register and may be referred to specific training programmes, such as Community Training Centres or “Youthreach”.</p> <p>More education and training places will be provided in the higher education, further education and training sectors. These places will include provision for school leavers.</p>	
IT	<p>Education and apprenticeship guarantee to young people within the vocational education system.</p> <p>2011 national reform on apprenticeships:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ESF funded AMVA programme (“<i>Apprendistato e Mestieri a Vocazione Artigianale</i>”): support to employment services, identification of skills requirements, promotion of apprenticeships; - FIXO programme (“<i>Formazione e Innovazione per l’Occupazione</i>”) to facilitate school-to-work transition by providing guidance services and other active labour market policies. <p>Labour Market Reform includes promotion of apprenticeships as the main route to employment and better regulation of traineeships.</p> <p>Several regions have also taken measures to promote apprenticeships.</p>	<p>After June 2012 Labour Market Reform, public employment services must provide people, within 3 months after losing their job, with a set of basic services (including vocational training).</p> <p>Labour Market Reform includes new provisions to combat early-school leaving and improve the situation of NEETs.</p> <p>Almost all regions address the situation of NEETs: providing orientation and guidance to promoting transition to work (e.g. by increasing participation to apprenticeship-like vocational training), and fostering self-employment.</p>	<p>Incentives to hire young people in almost all regions.</p> <p>Incentives for apprenticeship places to companies under AMVA.</p> <p>Companies can receive support to hire apprentices in higher education or research.</p>

	Additional budget for work placements of up to 6 months for young people (24-35) in the four convergence regions (Campania, Puglia, Calabria and Sicily).		
LV	<p>Three ESF co-funded projects to facilitate traineeships and apprenticeships:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>“Training and practice for State Employment Agency assistants”</i>: within which young unemployed participate in 5-day theoretical training and then are have an 18 month internship at the SEA. - <i>“Support to volunteer work”</i>: young people participating in voluntary work activities thus improving their competences and competitiveness. - <i>“Workplace for young people”</i>: young unemployed people get employed for a trial period of up to 9 months in order to acquire work experience and to continue in permanent employment after the trial; priority to young people who have been unemployed for more than 6 months, who are trying to return to the labour market after a break for childcare reasons or who are disabled. Employment is based on a work contract remunerated at no less than the national minimum wage, while the employer should pay social contributions. <p><i>“Youth workshops”</i>: allowing to try three different vocational fields (for maximum 3 weeks each), will be introduced at the end of 2012.</p> <p>Latvian students in Valga Vocational education centre (to obtain professional qualification beginning from 2012-2013) supported via cooperation agreement between Latvian Ministry of Education and Science and Estonian Ministry of Education.</p>	<p>ESF supports improvement and implementation of vocational education programme; promotion of primary vocational education; support measures for reducing social exclusion of youth and integration of disabled youth into education.</p> <p>National measures to improve education programmes for primary schools (introduction of new education content is planned starting with 2013/2014 academic year); development of general education programmes for distance learning; promotion of career consulting in 11 vocational schools to reduce number of early school leavers; informative measures on creative and innovative youth initiatives and youth work; general training measures for youth.</p> <p>Swiss Financing Instrument cooperation project <i>“Support for Development of Youth Initiatives in Peripheral or Disadvantaged Regions”</i>: 10 seminars organised in 2012 for young people (incl. unemployed) on stimulation of youth initiative and activity.</p>	Under <i>“Workplace for young people”</i> employers receive a subsidy to cover payment of the young person and a contribution to the costs of a trainer.
LT	In April 2012, ESF project <i>“Integration into Labour Market”</i> was refocused on young people, offering vocational training programmes to about 6,000 young		

	<p>people.</p> <p>Reallocation of ERDF towards actions dedicated to young entrepreneurs and various business services for young people.</p> <p>Several ESF projects, implemented by Ministry of Education and Science, to create modern traineeship organisation models (systems) for undergraduate students and students of integrated studies in companies and (or) non-profit organisations; also including preparation of students' supervisors (tutors).</p> <p>Several ESF projects to improve study programmes and traineeships: e.g. for postgraduate students to go through a complementary traineeship in educational institutions, in Lithuanian or European companies or foreign universities.</p> <p>Several ESF projects to improve the qualification of scientists and other researchers, offering additional scientific practices, scientific research projects and traineeships for doctoral students in foreign scientific centres.</p>		
<p>LU</p>	<p>Specific contracts to help young people acquire practical experience (i.e. "<i>Initial Employment Contract-Practice</i>").</p>	<p>In the frame of future action plan for youth employment, a Youth Guarantee ("<i>Garantie Jeune</i>"): a job, an apprenticeship or a tailor-made training scheme in the first four months after unemployment registration.</p> <p>The "<i>Action locale pour les jeunes</i>" (Ministry of Education) is in charge of "<i>Second Chance School</i>" which opened in 2011 for school leavers (16-24) who face difficulties to return to the education system; education individualised and support reinforced between 1 and 4 semesters according to individual needs.</p> <p>Envisaged measures:</p> <p>- "Social" training of two months followed for the (very) unqualified young job seekers (18-25): by either returning to education, doing practical experiences in employment</p>	<p>New temporary financial incentives for employers in order to increase the number of apprenticeships (from 27% to 40%), applying only to apprentices studying for a "Certificate of professional capacity" ("<i>Certificat de capacité professionnelle</i>").</p>

		<p>(like an apprenticeship), or other outcomes according to individual needs;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Orientation and professional initiation courses for the under 18 years old who cannot access directly the professional education system, as well as promotion of language courses organised by associations and communes; - Creation of a “<i>Maison de l’Orientation</i>” (Counselling House): regrouping key public orientation services in a same place and thus allowing better coordination and creating synergies. 	
MT	<p>The <i>Employment and Training Corporation</i> (ETC) manages the “<i>Extended Skills Training Scheme</i>” (ESTS) and the “<i>Technician Apprenticeship Scheme</i>”(TAS): apprenticeship format is a combination of on-the-job and off-the-job training.</p> <p>Traineeships are also organised under the ESF funded “<i>Employability Programme</i>”.</p>	<p>ETC manages:</p> <ul style="list-style-type: none"> - “<i>Youth Employment Advisors</i>” who offer individualised career guidance and personalised action plans for employment; - <i>Work Trial Scheme</i>: targeting young jobseekers (16-24); - <i>Bridging the Gap Scheme</i> offering registered disabled people, including young ones, a period of work exposure with an employer to enable them to demonstrate the skills needed for a particular job. <p>ESF funded <i>Youth Employment Programme</i> to increase the employability of young people and facilitate their labour market integration.</p>	
NL	<p>Apprenticeships or traineeships are mandatory in secondary vocational education; not mandatory, but recommended in higher education.</p> <p>Education and business are brought together in the Foundation for cooperation on vocational education, training and the labour market (SBB), aiming to optimise connection between the education system and the labour market.</p>	<p>The Dutch government has implemented a range of general measures with a special focus on improving the transition from education to work and to prevent early school leaving.</p> <p>Recently adopted: an integrated regional approach in which municipalities, educational institutions, companies (the labour market) and youth care institutions work together in order to help vulnerable youth in their transition from school to work and to prevent early school</p>	

	<p>In order to ensure quality, it is required by law that the institutions providing apprenticeships/traineeships are accredited for offering a good and safe working and learning environment.</p>	<p>leaving.</p> <p>Municipalities are made increasingly responsible in the process of combating youth unemployment given their ability to adapt to local labour markets and regional conditions.</p> <p>Youth care and outreaching programmes are available especially for vulnerable youth, for example from families facing multiple risks.</p>	
PL	<p>Traineeships and apprenticeships are financed from national resources for unemployed people up to the age of 25 or for unemployed graduates up to age 27.</p> <p>Apprenticeship voucher (through programme “<i>Youth on the labour market</i>”) for young unemployed, who will find an apprenticeship place. The employer, who accepts an apprentice, has to employ this person for the next 6 months.</p> <p>ESF also supports traineeship and apprenticeship schemes.</p>	<p>Public Employment Services (PES) offered various vocational activation instruments to unemployed young people.</p> <p>“<i>Youth on the labour market</i>” to prevent and combat youth unemployment (05/ 2012 - 11/2014): includes a number of activation measures for young people up to age 30 and registered in the PES.</p> <p>Support to young people at risk of social exclusion is delivered by the “<i>Voluntary Labour Corps</i>” operating within the structure of the PES.</p> <p>ESF Operational Programme includes the improvement of young people’s situation on the labour market, but no specific measures for NEETs; however priority given to inactive young people (15-24) or those at risk of social exclusion.</p>	
PT	<p>“<i>Impulso Jovem</i>” includes under ESF:</p> <p>- “<i>Employment Passports</i>”: professional traineeships for young people (18-30; up to 40 if in agriculture sector), registered at PES for at least 4 months; in key areas of the economy and which can promote territorial cohesion (ESF) and in the areas of industrialisation and innovation (ERDF); duration of 6 months with compulsory provision of vocational training and the attribution of an integration bonus in case a subsequent employment contract is signed.</p>	<p>“<i>Impulso Jovem</i>”, strategic programme to foster the employability of young people, launched in August 2012 and co-financed by ESF and ERDF that includes in particular measures to foster entrepreneurship and to support a national microcredit programme for young people.</p>	

	<p>- Professional traineeship programme in public administration;</p> <p>- Support to contracting via reimbursement of employer's social security contributions.</p>		
RO	<p>Young people can get a job opportunity for 1 to 3 years through an apprenticeship contract and the employer has the obligation to provide theoretical and/or practical training.</p> <p>ESF projects finance smoother transition from school to work through developing work skills of apprentices, students and young graduates in their first job.</p>	<p>National Employment Agency provides personalised services through solidarity contracts for young people (16-25) at risk of social exclusion.</p> <p>ESF HRD OP includes measures to prevent and reduce early school leaving of young people (15-24).</p>	<p>Employers, who agree to hire youth at risk, can receive grants of maximum amount of 75% of the average wage for a period of up to 2 years. They can also receive a monthly grant equal to 50% of the unemployment benefit if they hire young employees under an open-ended contract.</p>
SK	<p>Training can also be offered to young unemployed, with costs for accommodation and travel covered.</p> <p><i>“Graduate's practice”</i>: offering young graduates (up to 26) a possibility of getting a first job experience for up to 6 months for 20 hours per week.</p> <p>Vocational Education and Training (VET) in Slovakia formally does not foresee apprenticeships. The vocational part of VET is provided through schools and practical training centres. Apprenticeships in companies are exceptional since the legislative framework provides few incentives to employers to accept apprentices.</p>	<p>The <i>Act on Employment Services</i> covers active labour market measures for vulnerable groups, including young people (school leavers up to 25 who have completed education within the last two years).</p> <p>PES offer individual consultation services and prepare action plans for young people.</p> <p>For most vulnerable people living under the minimum income level, an activation allowance (63 EUR/month) is available: social assistance tool to help them to continue education or to maintain their employability by offering participation in small communal public works.</p>	
SI	<p><i>“First challenge”</i> launched in August 2012: to encourage employment of the unemployed and of first job seekers under 30.</p> <p><i>“On-the-job training”</i> is to obtain and strengthen the competences, knowledge, skills and aptitude of young unemployed (up to 30) who cannot find a job on the basis</p>	<p><i>“Learning for young adults”</i> project: for young unemployed up to 26, who left school, includes a number of activities to improve participants’ general and practical knowledge necessary for successful reintegration in school environment and everyday life.</p>	

	<p>of their existing work experience.</p> <p>Another project assists first-time job seekers with degree in social assistance in traineeships for a maximum period of 12 months in social welfare entities (humanitarian organisations, geriatric care centres and working with the disabled).</p>		
SE	<p>In autumn 2011, following adoption of the new Education Act, in vocational upper secondary education more time is devoted to vocational subjects in the curriculum. A ‘Vocational Diploma’ can be attained either through school-based vocational programmes, where at least 15 per cent is work-based training, or alternatively through apprenticeship programmes, where at least 50 per cent is work-based training.</p> <p>‘Extra’ budget in 2013 to combat youth unemployment, of which 80% should be used for funding additional student places in various regular education institutions to balance the weak economy and demand for labour. To be continued in 2014-16.</p>	<p>A “Job guarantee” aiming to provide young people up to 25 (registered at PES) with a job or training within 100 days of unemployment.</p> <p>Since the scheme has not achieved the activity and quality levels intended, the Swedish government has provided the PES, in 2012, with additional resources in order to increase the staff in charge of implementing the guarantee and already each staff member of PES has received less youth cases to handle in 2012 than in 2011.</p>	<p>State grants of up to EUR 2,750 per pupil/year, have been introduced to stimulate the provision of apprenticeship positions in more work places.</p>
UK	<p>Access to apprenticeships started in 2011 providing extra support and skills development open to NEETs.</p> <p>The “<i>Youth Contract</i>” provides:</p> <ul style="list-style-type: none"> - additional work experience or sector-based work academy places; - additional apprenticeship grants; - voluntary work experience places. <p>In <i>Northern Ireland</i>, Programme-led apprenticeships give school leavers of 16 and 17 (and up to 24 for those requiring additional support) the opportunity to gain a full apprenticeship qualification in a chosen skill area.</p>	<p>The “<i>Youth Contract</i>”, launched in April 2012, to help young people to prepare for and find long-term sustainable employment. It provides:</p> <ul style="list-style-type: none"> - additional support for Jobcentre Plus and for advisor time; - national Careers Services providing advice, guidance on careers, skills and labour market prospects. <p>In <i>Northern Ireland</i>, strategy towards NEETs of 16-18 and then of 18-24. “<i>Training for Success</i>” addresses personal and development needs and helps young people to gain skills and a vocationally related qualification at Level 1 in order to be able to gain employment or to progress to pre-apprenticeship or apprenticeship.</p>	<p>Employers benefit from the lower minimum wage rate for apprentices, which, at GBP 2,50 (+/- EUR 3,11) per hour, is much lower than that for other UK workers.</p> <p>The “<i>Youth Contract</i>” includes wage incentives to employers to recruit young people of 18-24. It also offers funding for private providers (paid by results) to target disengaged young people aged 16-17.</p> <p>In <i>Northern Ireland</i>, “employer-led” apprenticeships programme is partially financed by the European Social Fund.</p>

<p>HR</p>	<p>Occupational training for people with no work-experience is conducted, in which the participant receives financial aid from the CES.</p> <p>Planned: raising awareness of employment possibilities after secondary school education and improving the link between the labour market and the education system through apprenticeships and probationary employment.</p>	<p>The Croatian Employment Service (CES) pays special attention to career guidance for people with disabilities and other hard-to-reach groups as well as to vocational guidance of students with disabilities.</p> <p>As a measure to prevent long-term unemployment, CES is taking “early intervention” activities among which a set of vocational guidance services, such as information and counselling, aimed at students in their final years of school, VET or tertiary education.</p>	<p>In the occupational training scheme, the employer provides a mentor for the participant and is reimbursed on the obligatory monthly pension insurance contributions.</p> <p>Planned: development of incentives, tax reliefs and other incentives for recruiting young people (by introducing special credit lines and incentives for young entrepreneurs).</p>
------------------	---	---	---

II LISA:

Euroopa Sotsiaalfondist toetatavate noortegarantii tegevuste/sekkumiste näited

Meetmed	Euroopa Sotsiaalfondist toetatavate tegevuste/sekkumiste konkreetsed näited
<p>Väljatöö strateegiad ja koordineerimiskeskused</p> <p>[Noortegarantii soovitus 8–9]</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Koolide külastused riiklike tööturuasutuste poolt ➤ Õpetajatele mõeldud koolituskursused riiklike tööturuasutuste poolt ➤ Riiklike tööturuasutuste osana või lepinguliste erasektori teenusepakkujate kaudu eriotstarbeliste noorteteenuste arendamine ➤ Noortekeskustes ja noorteüritustel trükimaterjali jaotamine ➤ Interneti ja sotsiaalmeedia kasutamine ➤ Andmete kogumise süsteemid ➤ Rändnäitused
<p>Individaalsete tegevuskavade tagamine</p> <p>[Noortegarantii soovitus 10]</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Riiklike tööturuasutuste töötajate koolitamine ➤ Lepingud spetsialiseerunud partneritega
<p>Haridussüsteemist varakult lahkujatele ja väheste oskustega noortele hariduses ja koolituses uuesti osalemise võimaluste või teise võimaluse haridusprogrammide pakkumine, oskuste nõudlusele mittevastavusega tegelemine ning digitaalsete oskuste parandamine.</p> <p>[Noortegarantii soovitus 11–13]</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Koolituse ja teise võimaluse programmid ➤ Keeleõppe tagamine ➤ Nõustamine ja täiendav õpetamise tugi, et hoida noori haridus- või koolitussüsteemis või tuua nad sinna tagasi. ➤ Riskialduste noorte toetamine asjakohaste kvalifikatsioonide ja kõrgema keskkooli kvalifikatsiooni omandamisel. ➤ Tööpõhine õpe ja õpipoisiõpped. ➤ Digitaalsete oskuste koolituse tagamine. ➤ Koolituskviitungid.
<p>Koolide ja tööturuasutuste julgustamine noorte ettevõtluse ja füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise edendamiseks ning selle kohta jätkuva juhendamise tagamiseks.</p> <p>[Noortegarantii soovitus 14]</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Koolituskursused tööturuametite töötajatele ja õpetajatele. ➤ Keskkoolis ettevõtluskursuste arendamine ja rakendamine. ➤ Koolituskursused töötutele noortele.
<p>Suunatud ja hästi kavandatud palga- ja värbamistoetuste kasutamine, et julgustada tööandjaid tagama noortele ja eelkõige tööturust kõige kaugemal olevatele õpipoisiikoht või tööpraktika.</p> <p>[Noortegarantii soovitus 17]</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Töökohtade ja õpipoisiõppe kaudu uute noorte värbamisele suunatud värbamiskrediidid (Euroopa Sotsiaalfondi toega toetuskrediitidele peaks kaasnema aktiivseid meetmeid, näiteks praktiline koolitus jne).
<p>Tööhõive / tööjõu liikuvuse edendamine, andes noortele teada tööpakkumised, praktika ja õpipoisiõppe võimalused ning</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ EURESi punktide käitamine (Euroopa Sotsiaalfondi tugi EURESile keskendub värbamisele ja sellega seotud teabele, nõuannetele ning juhendamise teenustele riiklikul ja piiriülel tasemel).

<p>saada oleva toe erinevates valdkondades ning neile piisava toe tagamine, kes on kolinud.</p> <p>[Noortegarantii soovitus 18]</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Teadlikkuse parandamise kampaaniad. ➤ Juhendajaid tagavate vabatahtlike organisatsioonide toetamine. ➤ Toetus noorteorganisatsioonidele, kes kontakteeruvad noorte võõrtöötajatega.
---	---

<p>Idufirmade toetamise teenuste suurema kättesaadavuse tagamine.</p> <p>[Noortegarantii soovitus 19]</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Koostöö tööturuasutuste, ettevõtete toetajate ja rahastamise võimaldajate vahel (näiteks piirkondlikud tööhõivelaadad ja võrgustamise üritused). ➤ VKEdest idufirmade toetamine. ➤ Füüsilisest isikust ettevõtjate toetamine. ➤ Koolitus ärioskuste valdkonnas näiteks töötutele koos ettevõtlustoetustega.
<p>Vahendite loomine selliste noorte toetamiseks, kes aktiveerimisskeemidest välja langevad ega saa enam hüvitisi.</p> <p>[Noortegarantii soovitus 20]</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Noorteorganisatsioonide ja noorteenuste toetamine. ➤ Koostöö muude organisatsioonidega, kes puutuvad noortega kokku. ➤ Jälgimissüsteemide loomine. ➤ Tööhõive ja koolide karjääritoete teenuste toetamine.
<p>Noortegarantiid toetavate kõigi meetmete ja programmide seire ja hindamine võimaldamaks koostada rohkem tõendusmaterjalil põhinevaid poliitikaid ja sekkumisi, tuginedes sellele, mis töötab, kus ja miks.</p> <p>[Noortegarantii soovitus 23]</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kulutasuvate algatuste kindlaks määramine. ➤ Kontrollitud katseageade kasutamine. ➤ Analüüsikeskuste loomine. ➤ Poliitiliste mudelite, pilootmeetmete, katsetamise ja süvalaiendamise poliitikate koostamine (sotsiaalne uuendustegevus ja eksperimenteerimine)
<p>Vastastikuse õppimise edendamine riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil, hõlmates kõiki asjaomaseid noorte töötuse vastases võitluses osalevaid pooli täiustamaks noortegarantii meetmeid ja nende rakendamist tulevikus.</p> <p>[Noortegarantii soovitus 24]</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Euroopa noorte tööhõive võrgustiku kasutamine (Euroopa Sotsiaalfondist tagatakse üleminekukoostöö meetmed ELi tasandil organisatsioonide vahel heade tavade vahetamiseks komisjoni tasandil Euroopa Sotsiaalfondi tehnilise abi rahastamise kaudu).
<p>Kõikide noortegarantii väljatöötamise, rakendamise ja hindamisega seotud sidusrühmade, sh asjaomaste tööturuasutuste võimekuse tugevdamine kõrvaldamaks kõik poliitikat ja skeemide algatuse arengut takistavad sisemised ja välimised strateegilised ja praktilised tegurid.</p> <p>[Noortegarantii soovitus 25]</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Koolituse ja õpikodade tagamine. ➤ Vahetusprogrammide ja lähetuste tagamine organisatsioonide vahel riigiüleste koostöötegevuste kaudu.